

Starý sklářský rod

Štrobl

Radek Zdvořilý

Lysá nad Labem

12.07.2012

Obsah:

ÚVOD.....	2
JAN STROBL.....	3
JOSEF STROBL	5
KAŠPAR STROBL.....	7
JOSEFA STROBLOVÁ PROVDANÁ MALÁ.....	10
ANTON STROBL.....	13
ANTONÍN ŠTROBL	14
FRANTIŠEK ŠTROBL.....	17
POUŽITÉ PRAMENY	20

Přílohy:

- **Rodokmen sklářského rodu Štrobl z Horácka a Posázaví**
- **Migrace předků z rodu Štrobl**

Úvod

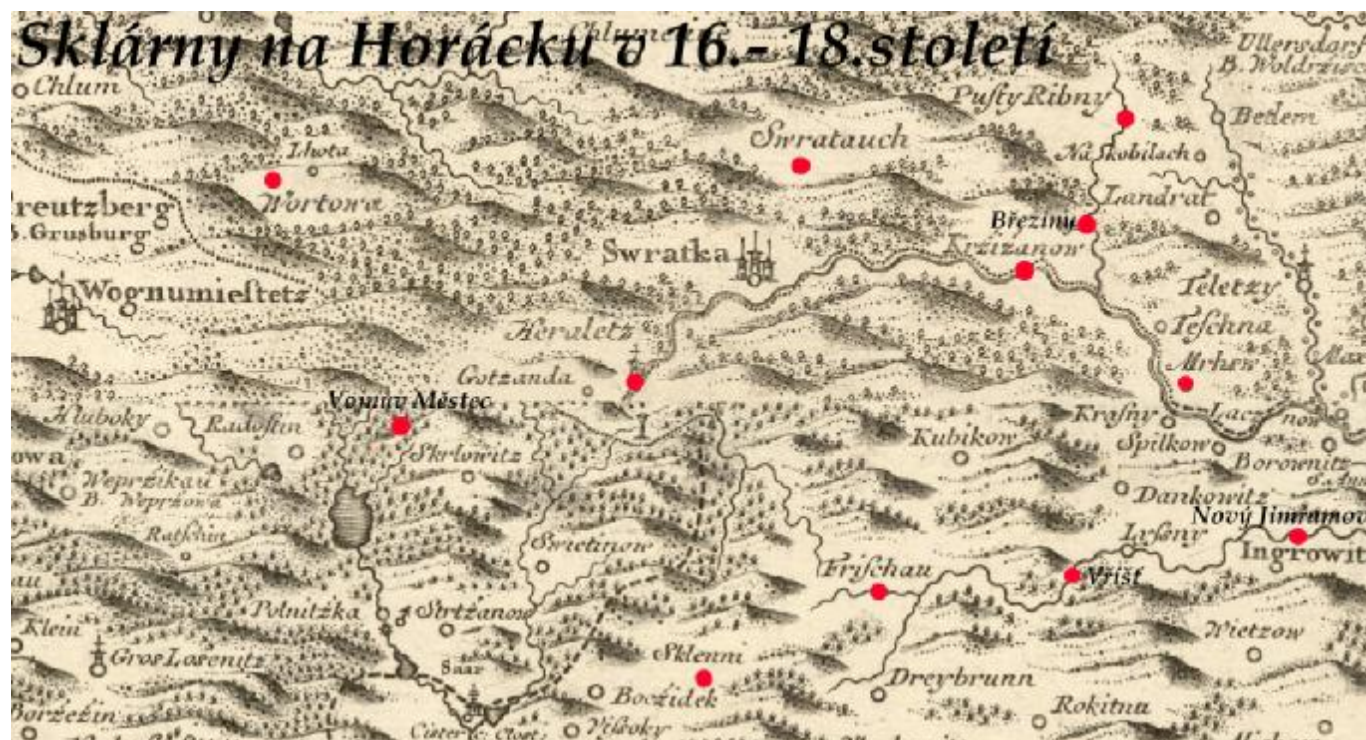
Skelné hutě byly v českých zemích zakládány již od středověku především v blízkosti bohatých zásob surovin (potoky s křemičitým pískem) a dřeva. Počátky současné sklářské výroby spadají do období gotiky, tj. přelomu 13. a 14. století. Snad jen Benátky se mohou chlubit tak dlouhou a nepřerušenou tradicí. První sklárny vznikaly v příhraničních pralesích Českého království, kde nacházely dostatek paliva a sklářských přísad. Zpočátku to byla zejména výroba okenního skla, kterou významně podpořil římský císař a český král Karel IV., když pověřil tuzemské dílny výrobou vitráží pro Pražský hrad. Protože si skláři ve volných chvílích vyráběli skleněné nádoby pro domácnost, snažili se majitelé hutí jejich zručnosti využít. Půvabné poháry z nazelenalého gotického skla jsou dodnes ozdobou mnoha muzeí.

Během středověku úloha českého skla neustále rostla, v 16. století bylo na území Čech doloženo alespoň 34 hutí, do země přicházeli umělci z celé Evropy a císař Rudolf II. povýšil dvě dynastie sklářských hutníků do šlechtického stavu. České sklo a křišťál se staly ve světě pojmem a zastínily i do té doby vedoucí benátskou výrobu.

Dřevem se topilo ve sklářských pecích a z jeho popela se vyráběla potaš. Sklářský mistr získal právo provozovat sklárnu a těžit dřevo od vlastníka pozemku, kde se sklárna nacházela; po vytěžení se často sklárna stěhovala do nového revíru. Těžba dřeva působila značnou devastaci lesních porostů a zmírnila se teprve v 19. století v souvislosti s využitím nového topiva - kamenného uhlí. V 1. polovině 19. století pracovalo v Čechách asi osm desítek skláren, na Moravě kolem desítky. Nacházely se zejména v oblasti Šumavy a Českého lesa, Česko-moravské vrchoviny, severních Čech, Posázaví a Karlovarské vrchoviny, mnohé však v průběhu staletí zcela zmizely. Díky železniční dopravě a přechodu na pece vytápěné generátorovým plynem přestávají být sklárny závislé na lesích a stěhují se do průmyslových oblastí.

Sklářské řemeslo se dědilo z generace na generaci. Byla-li někde založena sklárna, bývala zpravidla osazena skláři z jiných starších hutí. Skláři tak byli lidé, kteří se často stěhovali ze sklárny na sklárnu. To trochu znesnadňuje pátrání po starých sklářských rodech, ale na druhé straně jasně vymezuje oblasti, kde tyto rody hledat. Nejstarší dohledaná historie nás zavádí do oblasti Českomoravské vrchoviny na Horácko.

Horácko, severní část Českomoravské Vysočiny, je kopcovitým krajem, kde bohaté zásoby dřeva a výskyt křemitých hornin v minulosti vytvořily základní podmínky pro rozšíření sklářství. Odlehle rozsáhlé lesy, jejichž dříví nedalo se za stará nijak zpeněžit, zužitkovávaly vrchnosti tím způsobem, že je buď pronajímaly za plat a dávky podnikatelům, nebo samy v nich zakládaly takové podniky, které

spotřebovaly mnoho dříví, jako huti, hamry, sklárny a pod. Vymýcená plocha proměňovala se tak v půdu ornou a okolí se pomalu kolonizovalo. To je i případ rozsáhlého pomezního hvozdu mezi Moravou a Čechami. O nejstarším místním sklářství nemáme dochovaných historických pramenů, ani dokladů z místních nálezů. Na sklářskou výrobu ukazují pouze jména dvou vesnic Sklené (na Žďársku a Velkomeziříčsku). Není pochyby, že původem obou těchto vsí, vzniklých asi ve XIII. stol., byla sklená huť, která znamenala jistě v té době kolonizaci krajiny. Nejstarší historicky doložené sklárny pak můžeme najít ve Vříšti (1559), Fryšavě (1560) a Svatouchu (1574). Další dvě známé sklárny jsou založeny před třicetiletou válkou a to v Herálci (1604) a Pusté Rybné (1618). Období třicetileté války znamenalo i útlum sklářství a k jeho rozvoji začíná opět docházet až krátce po třicetileté válce, kdy v oblasti vzniká 5 nových skelných hutí. Pak tato oblast ale ustrne ve vývoji a naopak se o slovo začne hlásit Posázaví. Nejprve huť u Nespěřic (1677) a pak prudká expanze v letech 1705-1752, kdy je založeno v Posázaví 18 nových hutí, byť některé pouze krátkého trvání. V době expanze hutí v Posázaví však v podstatě až na výjimky zanikají huťe na Horácku - Moravské Křižánky +1697, Svatouch +1711, Nový Jimramov +1712, Proseč-Záboří +1727, Fryšava +1729, Vříšť +1738, Pustá Rybná +1738. V téže době vznikly na území Horácka dvě nové huťe (Březiny, Vortová). Ani jedna z nich však neměla dlouhého trvání.

Jan Strobl

*asi 1705-1790

Nejstarší písemné záznamy o Stroblech nás vedou k obci Vortová a její místní části Staré Hutě. Již v 16. století zde pracovala skelná huť, kterou lze nalézt na mapě J.A. Komenského z roku 1627. Její zakladatel není přesně znám. Není známo ani období její činnosti v této době. Ještě roku 1668 je mezi pozůstalostními dluhy uvedeno: "Michalovi, mistru na Vortový." Nás však více zajímá druhá etapa činnosti hutě.

V roce 1732 vystavěl Josef Sewald, pán statku z Vejvanovic, ve Vortové skelnou huť, na které setrval až do roku 1762. Poté se odstěhoval do Rakous, odkud pocházeli jeho předkové. Po jeho odchodu skelná huť zanikla. A právě z doby jeho působnosti na Vortové máme i nejstarší zprávy o rodu Strobl v oblasti. Roku 1748 jsou u sňatku Václava, syna Jana Pokorného ze sklené huti vortovské se vdovou Polexinou Melchiorovou z huti herálecké uváděni svědci: Karel Sevald, mistr huti sklené vortovské, Jan Strobl z Vortové a Jan Pavel Raigherberger z huti herálecké.

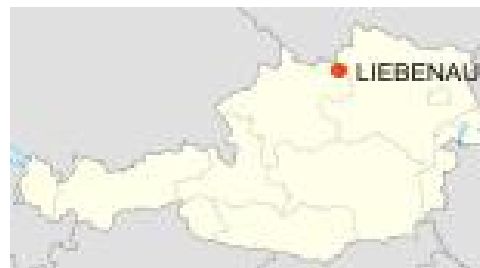
Příjímí Strobl je nepochybně německého (či rakouského) původu s významem „jezátý“ či ještě lépe „rozcuchaný“. V Čechách lze za jeho dobu považovat příjímí Kučera. Vortová leží již hluboko za německými jazykovými výběžky a toto příjímí není místní. Skláři byli většinou německé národnosti a v důsledku toho byla i německá sklářská terminologie, která se udržela, i když později bylo dělnictvo české, nebo se počestilo. V roce 1745 přišli do Herálce skláři z Bavor. Nedá se vyloučit, že mezi nimi byl i Jan Strobl. Sklářské huťe tvořily samostatné hospodářské jednotky, které si na vymýcených lesních pozemcích pěstovaly i vlastní potraviny. Přesto však samozřejmě docházelo ke styku s okolním českým obyvatelstvem, což způsobovalo postupné počestění sklářů. Až do cca poloviny 19.století jsou Stroblové psáni ještě na německý způsob, tj. se S na začátku. Později se však stále více prosazuje podoba se Š, které dnes převládá.

Odkud Stroblové do této oblasti přišli, se zatím nepodařilo zjistit. Možná je výše uvedená bavorská stopa. Řada sklářů přišla do oblasti Posázaví a Horácka z Německa přes Šumavu a okolí Železné Rudy. Příjímí Strobl bylo již v polovině 17.století hojně rozšířené. V té době jej můžeme najít u Železné Rudy v obci Hamry, v jižních Čechách na panství Nové Hradky, Český Krumlov, Lišov, Královský Hvozd, Jindřichův Hradec, ale také v severních Čechách v oblasti Sokolova a Duchcova. Dokonce se vyskytuje i mimo německé příhraničí, např. na panství Dobříš. Na panství Rožmberk se tehdy vyskytovala již

počeštěná podoba Štrobl. Nepochybně tak toto příjmení vzniklo na několika místech současně. Tyto výskyty příjmení jsou však spojeny většinou se sedláky, popřípadě s jinými řemesly odlišnými od sklářství. Nedá se dokonce ani vyloučit, že Štroblové z Horácka a Posázaví byli nakonec mezi Štrobli jediní, kteří se věnovali sklářství. Možný je však i jiný původ Štroblů.

V roce 1718 byla severně od Liebenau, dnes okres Freistadt v Horních Rakousech založena nová sklárna „Salburgstalhütte“. Od 24.10.1718 ji měl pak na 3 roky za nájemné 198 Zlatých pronajatu skelmistr Tobiáš Štrobl. Tato relativně čerstvá stopa nebyla dosud prozkoumána. Nelze proto ani vyloučit, že Štroblovi přišli do Čech právě z Horních Rakous. Farnost Liebenau byla založena až v polovině 18.století. Do té doby snad spadala oblast pod faru v Unterweißenbachu.

V letech 1753 a 1756 se Jan Štrobl objevuje v huti Kocanda u Herálce (Gotheida), kdy se zde rodí jeho ženě Magdaléně syn Jan a dcera Kateřina Agáta. Můžeme se domnívat, že syn Jan narozený 26.6.1753 byl prvorozený. Magdaléna zemřela 16.2.1783 v Lipnici 103 ve věku 52 let a 8 měsíců. Lze tedy předpokládat, že se narodila asi v červnu roku 1730. Při narození Jana by jí tedy bylo 23 let. Sňatek s Janem by pak odhadem mohl být okolo roku 1752. Neznáme příjmení Magdalény za svobodna. Můžeme se však domnívat, že pocházela také ze sklářského rodu. Mezi skláři se dbalo na to, aby se dcery vdávaly a synové ženili zase do sklářských rodin. Důvody byly zejména dva. Jednak se dědily pracně nabitě pracovní zkušenosti a jednak život na hutích osamocených hluboko v lesích byl tvrdý, a kdo na něj nebyl od malička zvyklý, těžko by se sžíval s životními podmínkami tak odlišnými od života na vsi. Na sklářských hutích si lidé museli všechno udělat vlastníma rukama. Vykácet stromy, dobývat vývraty, zpracovat si všechny suroviny pro sklářský kmen (vsazku), sami museli postavit pracovní i obytná stavení, zhotovit pece, pánve i formy a v odloučenosti se vypořádat se vším, co je potřeba k životu od narození až do hrobu. Byli odkázáni jeden na druhého nejen způsobem práce, ale i v soukromém životě – babka kořenářka zastupovala lékaře i lékárnu, ale i porodní bábu. Čím více byli lidé na hutích spolu spojeni prací, způsobem života, přírodními podmínkami, tím více záleželo na vzájemných vztazích, kterým pomáhalo také dodržování zvyků a zásad předávaných z generace na generaci. Bezpečným základem životní jistoty byl po staletí neměnný způsob práce, kterým se pracovalo na starých hutích spalujících dřevo.

Výrobek ze sklárny v Herálci.

Huť na Kocandě byla jednou z pěti konjunkturálních hutí, které

v okolí Herálce pracovaly okolo poloviny 18.století. V provozu byla v letech 1748 až 1773 pod vedením skelmistra Petra Hilgerta a Karla Klímy jako přímá režie velkostatku. Nedá se vyloučit, že po celou dobu provozu hutě zde žila i rodina Jana Štrobla, byť o tom nemáme stopy v matričních záznamech. Před rokem 1753, ani po roce 1756 se zde zmínky o Janovi Štroblovi neobjevují. Další zprávy o Štroblech v oblasti máme až z roku 1775 z Posázaví

z Lipnice a jejích hutí respektive 1776 z Herálce na Horácku. Mezi lety 1756 – 1775 tak mohli být Štroblovi i na jiné huti. V Posázaví tehdy pracovaly další hutě, které jsem zatím neprozkoumal – Hoglova huť v Dobré Vodě a Světelské huť v Beneticích. Po roce 1750 zažívalo sklářství v Čechách hlubokou krizi, která se odrazila i v počtu hutí v provozu. Byl-li li však Štroblovi na Kocandě až do zániku hutě, pak se přesunuli do hutí Lipnických, kde Jan pravděpodobně žil až do své smrti v letech 1775-1790. Jan zemřel 31.8.1790 o sedm let později, než jeho žena Magdaléna.

Mezi Janovy potomky dnes počítáme:

- **Jan** *26.6.1753 Kocanda u Herálce, sklářský tovaryš a svobodník. 17.5.1779 se oženil v Lipnici s Terezií Morovou. V rozmezí let 1780-1801 se mu na Lipnické huti narodilo nejméně 8 dětí. Jan na Lipnických hutích také i dožil, nebo se přestěhoval i s jeho potomky mezi lety 1806 a 1811 na Starou Huť u Nespěřic. Stroblovi žili v nedalekém Čestíně ještě na začátku 20.století. Potomky Jana můžeme ale na přelomu 19. a 20. století najít v západních Čechách (sklárna Nová Sázava a Plzeň Doubavka).
- **Josef** *asi 1735 +1807 –viz. samostatný text
- **Karel** (*asi 1754 +16.3.1824) se vyučil také jako sklářský tovaryš pravděpodobně na hutích lipnických. Velký vliv na něj měl starší bratr Jan. Asi roku 1785 se oženil s Barborou Morovou z Kežlic, snad sestrou Terezie manželky bratra Jana. S ní se mu v letech 1787–1803 v Lipnici narodilo 7 dětí. Spolu s bratrem Janem či jeho potomky odchází pak také na Starou Huť u Nespěřic. Zde ve věku 70 let zemřel na souchotiny.
- **Kateřina Agáta** *23.1.1756 Kocanda u Herálce
- **Tereza** *asi 1758 se 19.4.1780 v Lipnici provdala za Václava Janáka.
- **František** *asi 1769. Oženil se s Terezií Kavalírovou dcerou sklářského tovaryše z Lipnických a Heráleckých hutí Jana Kavalíra. Ještě před tím, než v roce 1808 přišel s rodinou do hutě ve Slavětíně, se mu narodily nejméně 4 děti – Apolonie (*5.5.1796 + 15.6.1799 Lipnice), Antonín (*asi 1799), Josefa (*24.7.1804 Lipnice) a Josef (*21.8. 1806 Lipnice). V letech 1808 – 1816 se mu v huti ve Slavětíně narodily další 4 děti. Poté se stěhuje na huť v Těchobuzi, kde se mu 21.3.1821 narodil syn Karel. V zápise je tehdy uváděn jako handlíř. Ani v Těchobuzi však dlouho nepobyl a přemístil se i s rodinou do huti Palčice. Zde František zemřel 2.9.1827. V roce 1846 můžeme nalézt v matričních záznamech Kajetánčiny hutě v Lubné porodní bábu Terezií Štroblovou, vdovu po Františkovi. Podle stěhování z huti do huti můžeme soudit, že František byl zřejmě samorost, který nerad poslouchal a proto nikde v žádné huti dlouho nevydržel. Takovým jako on se říkalo „rajsgeltníci“. Na hutích byli takový rajsgeltníci oblíbení. Byli totiž hlavním zdrojem zpráv ze světa. Z předešlých hutí měli také zásobu vyprávění, zážitků, ale i výrobních novinek, kterými oživovali huť, na které zrovna působili. Takové „živé noviny“ dokázali lidé ze sklářských samot ocenit. Stejně toulavé boty jako František měli však i jeho potomci – potomky Františkova syna Antonína (*asi 1799-1877) můžeme nalézt v Josefské huti v Ostrovci, Janštyně, ale také Plzni.

Josef Strobl

*asi 1751 - 1807

Josef Strobl se narodil asi v roce 1751. Přesné místo jeho narození neznáme. Prvně se s Josefem setkáváme na huti v Lipnici, kdy si 4.2.1775 bere za manželku Annu Neumayerovou (*asi 1751). Ze zápisu není jasné, zda-li huti v Lipnici je myšlena druhá lipnická huť u Kežlic či huť v Loukově. Je známo, že huť u Kežlic provozoval od roku 1777 Ignaz Eisner z Eisensteinu, známý a zkušený provozovatel sklárny v Loukově. Kdo provozoval zdejší huť před ním, není známo. Předchozí skelná huť na tomto místě Orlovy zanikla pravděpodobně v roce 1759. Nelze však vyloučit, že ještě před Eisnerem se huť pokusil oživit někdo jiný. Možná to byl skelmistr Václav Čapek, kterého Eisner vytlačil nejprve z Loukova a následně možná i z Kežlic. Sám Eisner o sobě šířil pověst, že zničil veškeré své konkurenty na plamevských panstvích. Sledovat osud Václava Čapka může být užitečné i pro historii rodu Štrobl – zdá se totiž, že Josef Strobl patřil mezi sklářské tovaryše, které si Václav Čapek bral na své další působiště.

Václav Čapek se oženil s jednou z dcer Tobíáše a Alžběty Adlerových a po smrti Šimona Hanibala Adlera provozoval od roku 1759 do roku 1771 huť v Loukově. V roce 1771 získal loukovskou huť Johann Ignác Eisner a je možné, že právě v té době přešel Václav Čapek se svými tovaryši na huť u Kežlic. V roce 1775 můžeme Václava Čapka najít na herálecké Mariánské huti spolu s 10 tovaryši, 3 uční a 3 pomocníky. V roce 1782 platil za pronájem herálecké hutě 120 zlatých. Dlouhou dobu byla výroba v této huti zaměřena převážně na lité tabulové sklo, které se prodávalo nejen v Čechách, ale i v Rakousku a Maďarsku. V letech 1779-1791 byl

zároveň Václav Čapek skelmistrem na sklárně Ostrov u Zbraslavi na Kutnohorsku (a po něm do r.1801 jeho syn Antonín). Jiný Václav Čapek převzal roku 1794 od Johanna Ignáce Eisnera huť v Kejžlicích. Snad se jednalo o syna Václava Čapka.

Snad spolu s novým nájemcem Václavem Čapkem přechází do Herálce i Josef Strobl. Vrchnost ve vlastní režii huť nikdy nedržela, ale pronajímala ji „glasmistrovi“, v tomto případě Václavu Čapkovi. V roce 1776 se Josefovi Stroblovi zde narodila dcera Kateřina. Na huti v Herálci zůstala rodina Josefa Strobla asi 17 let v letech 1775-1792. Narodilo se mu zde 9 dětí. V roce 1792 huť krátce zanikla, Václav Čapek i jeho tovaryši odsud odešli.

Josef s rodinou tehdy odešel do hutě v Košetících, kde jej můžeme najít v letech 1794-1796, kdy došlo ke zrušení hutě. Sklárna o 10ti pánvích zde byla v provozu od roku 1788. Založil ji na základě smlouvy s vrchností tovaryš ze Světleských hutí Jan Jiří Seidl. Záhy jej však ve funkci skelmistra vystřídal Jakub Antonín Zieggrosser (1790-1791) a nakonec původně zdejší tovaryš Josef Nachtman (1794-1796). Ačkoliv byla smlouva uzavřena na 6 let, sklárna fungovala až do výše zmíněného roku 1796. Kromě mistra zde pracovalo k 31.12.1795 7 sklářských tovaryšů (původně 8), 2 učni, 4 topiči, 1 tavič, 10 odnašečů, 1 řezač skla, 1 stupář, 1 lamač a 2 vazačky, celkem 30 osob. Vyráběly se zde obvyklé druhy dutého skla a také „různé umělecké sklo“ pro tehdejší průmysl. V roce 1794 byl zakoupen i mosazný válec se „strojem“ k tabulovému sklu, zkoušelo se i různé barvení. S touto výrobou měl zkušenosti právě Josef Strobl z hutí z Herálce. Zda-li se výroba tabulového či jinak barveného skla uchytila však není známo. Po zrušení sklárny v Košetících přešla část sklářů do hutí v Palčicích. Je možné, že zde krátce působil i Josef Štrobl, než přešel do nedaleké sklárny ve Slavětíně.

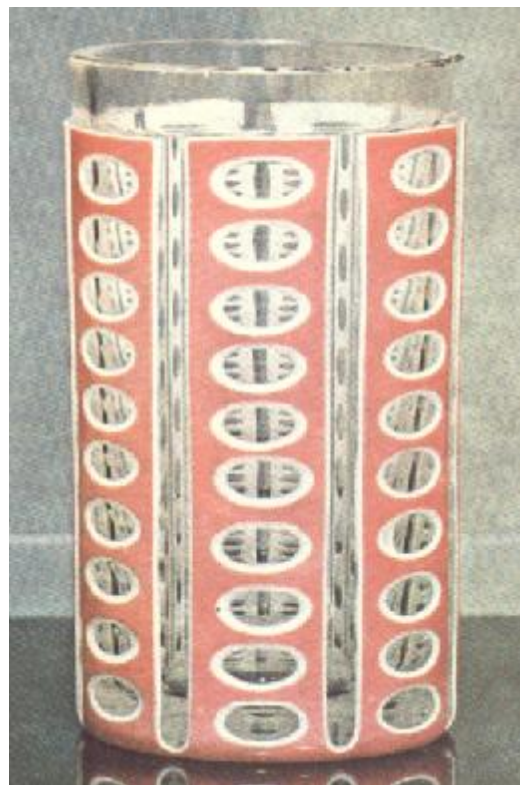
V letech 1798-1807 můžeme najít Josefa Strobla s rodinou v obnovené sklárně Slavětín. Sklárna ve Slavětíně fungovala již počátkem 18.století. Pak zřejmě zanikla z důvodu vytěžení dřeva ve svém okolí. V roce 1797 byla Josefem Eisnerem postavena nová sklárna asi 2 km jižněji v lesích v místech, kde stojí myslivna. Josef Eisner zdědil po svém otci Ignáci Eisnerovi nejprve sklárnu v Krasoňovicích, pronajatou r.1785 na 15 let. V roce 1798 však sklárnu v Krasoňovicích opustil a přesunul se do sklárny ve Slavětíně. Skelmistrem zde byl J. Hofman. Sklárna vyráběla lahve pro potřeby pivovaru v Načeradci. Huť dle smlouvy a se zřetelem na přidělené lesy měla pracovat 30 let.

Počátky působení na této huti však nebyly dobré. V rozmezí jednoho měsíce z kraje roku 1798 zde Josefovi a Anně zemřely děti Jan (5) a Josef (3). V Slavětínské sklárně zemřel nakonec i Josef a to 20.5.1807 ve věku 72 let na otok. Jeho žena Anna jej přežila o 24 let a zemřela na souchotě 16.7.1831 v Těchobuzi. V letech 1812-1817 je možné Annu nalézt v matrikách narození jako porodní bábu.

Josef Strobl prožil svůj život jako sklářský tovaryš a zažil období rozkvětu a prosperity sklářského průmyslu v letech 1770-1800. Po skončení sedmileté války uzavření míru v roce 1765 se hospodářství neuvěřitelně rychle vzpamatovalo a v Posázaví byly zakládány další nové hutě, a to jak ve starých, tak i v nových lokalitách. Tak se sklářství šířilo a zaujívalo svá nová stanoviště v oblastech dosud nedotčených lesů. V roce 1800 bylo v Posázaví současně v provozu 18 hutí.

Z potomků Josefa a Anny známe tyto:

- **Kateřina** *30.10.1776 Herálecká huť 5, 7.2.1804 se provdala ve Slavětínské huti za šálíře Josefa Smrčku a ve zdejší huti spolu měli nejméně 6 dětí.
- **Marie** *11.12.1778 Herálecká huť 5, provdala se za sklářského tovaryše Jana Huberta a stejně jako sestra

Válcovitá sklenice z čiré skloviny, vrstvená bílým a růžovým kostním sklem. Brusič František Štrobl, Milovy, kolem r. 1880.

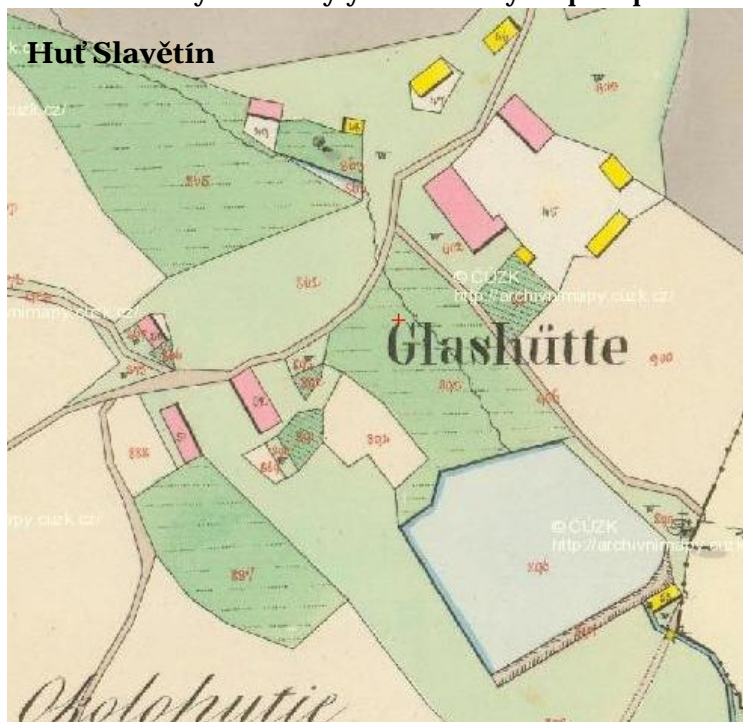
- Kateřina měla Marie s Janem Hubertem ve Slavětínské huti nejméně 6 dětí.
- **Kašpar** *31.12.1780 Herálecká huť 5, oženil se 29.4.1806 ve Slavětíně s Petronillou Eisnerovou, se kterou měl následně nejméně 10 dětí – viz. samostatný text.
 - **Rozárie** *6.8.1784 Herálecká huť 5 se provdala za šaliře Jakuba Kalhotku. V roce 1813 se jim ve Slavětíně narodila dcera Apolena. Další její osudy nám nejsou známy.
 - **Anna** *1.2.1787 Herálecká huť 5, zemřela ve 14 letech 5.9.1801 ve Slavětínské huti z leknutí.
 - **Václav** *14.9.1789 Herálecká huť 5, 25.3.1813 se oženil ve Slavětíně s Marií Muhlbauerovou dcerou sklářského tovaryše Jana Muhlbauera. Spolu měli nejméně 11 dětí, z nichž se většina nedožila dospělosti. V tomto ohledu byl nejhorší začátek roku 1824, kdy jim v rozmezí jednoho měsíce zemřely 3 děti na zarděnky. V letech 1813 – 1817 působil Václav jako sklářský tovaryš v huti Těchobuz, v roce 1821 pak krátce v Čejkově a v letech 1823 – 1833 pak v huti Jakub v Tasicích. Možná, že tím, že Václavovi většina dětí zemřela a byl šikovný, mohl si našetřit a pokusit se povýšit ze sklářského tovaryše na glásmistra. Na sv. Havla v roce 1833 podepsal společně s Janem Bockem a s Janem Moravcem nájemní smlouvu pro sklárnu Ostrov. Společenství ale nemělo dlouhého trvání a do dalšího nájemního období pak již vstoupil již jen Jan Bock sám. O dalších osudech Václava nemáme žádné zprávy. Dcera Karolína se provdala za skláře Františka Puglera z huti Josef v Jilemu a dcera Alžběta za skláře Karla Puflera z huti Jakub v Tasicích, kde také spolu měli nejméně 5 dětí.
 - **Jan** *12.6.1792 Herálecká huť 5, zemřel ve 3 letech 14.3.1798 ve Slavětínské huti na hlízu.
 - **Josef** *3.10.1794 Košetice huť, zemřel 9.2.1798 ve Slavětínské huti.
 - **Josefa** *asi 1798, zemřela také ve třech letech 23.7.1801 ve Slavětínské huti.

Kašpar Strobl

*1780 – před 1853

Kašpar Strobl se narodil 31.12.1780 ve sklárně v Herálci Josefovi a Anně rozené Neumayer. Ve sklárně v Herálci pak strávil své dětství v letech 1780-1792. Když bylo Kašparovi 12 let, přestěhoval se s rodinou asi do Loukova, kde fungovala huť sv. Františka. Zde žil dalších 6 roků v letech 1792-1798. Po znovuoobnovení sklárny ve Slavětíně v roce 1797 se pak rodiče Kašpara s celou rodinou přestěhovali sem. V huti Slavětín se Kašpar vyučil též sklářským tovaryšem. Kdo se chtěl vyučit sklářem, musel se vyučit v přísluhování při peci a zkusit si na vlastní kůži každou dřinu v huti. Museli pomáhat při výrobě a vyměňování pánví, šlapat hlinu na pánve, přísluhovat při stavění a opravách pece, uklízet. Potom teprve byli přijati za učně na 3 roky. Polovinu výdělku učně bral glásmistr, druhá polovice zůstala učňovi. Učeň nesměl přejít na jinou huť, nesměl se ženit, v hospodě nesměl sedět vedle mistrů, a když něco provedl, prodloužila se mu učební doba. Na rozlišení postavení se vždy dbalo. Byly dodržovány stupně: pomahači, učni, mistři a nejlepší mistr „öbrgzél“, který zastupoval ostatní při úředních jednáních. Doprovázel například učně, který šel žádat vrchnost o „fajšprech“, jak se tehdy říkalo, tj. dovolení, aby se konečně stal mistrem. Uvedl učně, ozdobeného kytkou, k pánovi, vychválil ho, popřípadě předložil jeho mistrovský kus, který byl jeho první samostatnou prací. Pak řečnil pán, hlavně dával naučení, a konečně plesknutím prstů na tvář budoucího mistra obřad ukončil. Když potom učeň dostal za vyučenou, oslavil se takový „fajšprech“, hostinskou pitkou a tancem. Hodovalo se na útraty toho, kdo dostával za vyučenou. Teprve takový mistr, který měl svůj mistrovský list, se směl ženit a stěhovat, mládež mu už nesměla tykat. V roce 1801 dosáhl Kašpar plnoletosti. Počátky jeho plnoletosti však nebyly lehké.

Asi v roce 1804 zemřel majitel lukaveckého panství rytíř Briffaut. Po jeho

smrti bylo ale zjištěno, že po sobě zanechal značné dluhy, kvůli kterým bylo nutné celé jeho panství úředně ohodnotit. V protokole ze dne 22.5.1805 je mimo jiné zachován i úplný popis a odhad všech objektů sklárny Slavětín a také je tam uvedena stížnost nové vrchnosti na to, že sklárna za 7 let svého provozu již spotřebovala mnoho dřeva. To uváděli nastávající dědicové po Briffautovi proto, že by dřevo z lesů raději zpeněžili jinak a lépe, než je dodávat za předem pevně sjednanou cenu sklárně. A tak hledali cestu, jak by bylo nejlepší smlouvou povolenou sklárnu zrušit. Následovaly spory, které se pak vlekly mnoho let.

29.4.1806 se Kašpar Strobl oženil s Petronillou Eisnerovou. Petronilla se narodila 6.12.1785 v Lipnici nad Sázavou v Kejžlické huti v rodině sklenářského tovaryše Josefa Eisnera a jeho ženy Anny rozené Plešingerové.

Od roku 1805 zuřily v Evropě napoleonské války. Když Napoleon nedokázal porazit Velkou Británii vojensky, rozhodl se, že ji alespoň zničí obchodně a vyhlásil v listopadu 1806 tak zvaný „kontinentální systém“. Jednalo se o blokádu, totální uzavření pevniny (kontinentu) proti veškerému obchodu s Británií. Byly uzavřeny všechny přístavy, včetně přístavu v Brémách, v Hamburku a v Lübecku, přes které tradičně převážně vedl vývoz českého skla do zámoří. Důsledkem této blokády byla nejen hluboká krize v odbytu českého skla, ale i nemalé existenční starosti českých skelmistrů i sklářů.

20.5.1807 zemřel Kašparovi otec Josef. 19.3.1808 ohlásil skelmistr na základě rozhodnutí gubernia a též dvorské kanceláře o zrušení hutě, zastavení práce. V květnu 1808 žádali zaměstnanci sklárny gubernium o vyplacení provize. Gubernium však tuto žádost odmítlo s tím, že zaměstnaní tovaryši mohou pracovat ve sklárnách v táborském kraji. Přes rozhodnutí nejvyšších správních úřadů se zastavením výroby ve sklárně Slavětín zabýval i zemský soud. Ten stanovil nad lukaveckými lesy úředního správce a zároveň povolil Eisnerovi odběr 1 028 2/5 sáhů dřeva ročně. Sklárna tak obnovila svojí činnost. Uvedené množství dřeva však nestačilo k plnému provozu sklárny. V letech 1798 až 1806 spotřebovala huť ročně průměrně 2 587 sáhů dřeva. Nájemce huti Eisner tak sháněl dřevo kde, a jak se dalo - např. z Pacova. Tábořský krajský úřad ale zakázal použití tohoto dřeva pro huť, i kdyby ho skelmistr zaplatil a bylo mu dodáno. Dvorským dekretem z 12.8.1810 se Eisnerovi nepovolovali dodávky z Pacova a Mladé Vožice. Jménem všech okolních panství pak viklantická vrchnost, lukavečtí poddaní i pacovští měšťané podali čáslavskému krajskému úřadu žádost o zrušení sklárny ve Slavětíně. Tovaryši ze Slavětína, Palčic, Loukova a z melechovské hutě poslali prosbu k císaři, aby sklárny v čáslavském kraji nebyly rušeny. V září 1810 bylo však definitivně rozhodnuto, že huť se rušit nebude. Tím však nebyl existenčním problémům konec.

Hluboká hospodářská krize celého rakouského státu vyvrcholila státním bankrotem, který byl vyhlášen 11. února 1811. Státní bankrot zasáhl hluboce celou monarchii a snížil i sklářské hutě. Hospodářské problémy stály také pravděpodobně jako příčina náhlého úmrtí nájemce sklárny ve Slavětíně Josefa Eisnera, který 11. října 1811 ve věku 47 let zemřel na mrtvici. Sklárnou po otci převzal jeho syn Josef, který se jako jediný z dětí dále věnoval sklářství. Do funkce výkonného skelmistra byl jmenován František Kopp, který se v roce 1813 oženil se sestrou Petronilly Kateřinou Annou. František Kopp pak spolupracoval s Josefem Eisnerem dalších 45 let, až do roku 1856, kdy Josef Eisner zemřel.

18.6. 1815 byl poražen Napoleon u Waterloo a všichni doufali, že tak skončí potíže způsobené bloádou, ale i státním bankrotem. Bohužel však neskončily spory Eisnera s vrchností o dodávky dřeva. Teprve 2.5.1816 vydalo gubernium své rozhodnutí č. 17 922, kterým s konečnou platností rozhodlo a stanovilo, že po dobu platnosti smlouvy do roku 1830 mezi Eisnerem a lukaveckou vrchností, může sklárna Slavětín z panských lesů odebírat 1.800 sáhů dřeva ročně. Proti tomu se František Briffaut okamžitě odvolal a 30.7.1816 podal žalobu na Josefa Eisnera, že používá špatnou míru na dřevo (místo dolnorakouského lokte že používá vídeňský kramářský loket) a žádal soud o vyměření doplatku 21.919 zlatých a 34 1/4 krejcarů. V protokole ze dne 24.10.1816 Josef Eisner II. své nařčení odmítl s tím, že již jeho otci bylo dřevo takto vyměřováno a není proto důvodu cokoliv na tom měnit. Pro klid ale věnoval vrchnosti odškodné 1.000 zlatých a to ji uspokojilo a tím byl tento spor urovnán.

Pak ale přišel rok 1819, který byl poznamenán velikou neúrodou. Nastala bída, která vyvolala další krizová léta i ve sklářství. Poptávka po českém skle v zahraničí značně poklesla či stagnovala zejména z důvodu poměrně vysoké ceny českého skla. Skelmistr za práci tovaryšům musel platit ihned a v hotovém, kdežto od obchodníků přišly peníze někdy za dva, jindy až za čtyři roky, ale někdy se také stalo, že nakonec nepřišlo vůbec nic. Josef Eisner tehdy ztratil dvě třetiny svého kapitálu a hrozil mu krach. Jednal proto se svými tovaryši o dočasném snížení mezd, ale tam neuspěl. Eisnerovi tovaryši, mezi které patřili i Štroblovi, ani s jeho opakovanou výzvou nesouhlasili a proto zase on jejich stanovisko pokládal za zatvrzelost. Stav to byl bezvýchodný a nakonec to došlo tak daleko, že 30. června 1820 musel výrobu zastavit a tovaryše dát k dispozici krajskému úřadu. Nebyl to však problém výlučně slavětínský. Podobné mzdové potíže byly i na jiných hutích, a to jak v čáslavském, tak i v tábořském kraji. Nepokoje

mezi tovaryši se táhly ještě až do roku 1821. Pak se ale zase objevilo oživení a s velikou pravděpodobností lze říci, že oživení výrazně napomohla i tehdy nově zavedená doprava nákladů po lodích na Labi, díky níž mohla být cena českého skla v zahraničí snížena.

Rok 1826 přinesl snad poslední problém ve slavětínské sklárně, o kterém víme. Byla to stížnost konkurence, která byla podána v tom smyslu, že na huti ve Slavětíně byl zaměstnán jeden tovaryš bez frajšprechu a dva učni bez povolení. To se ale celkem brzo a snadno vysvětlilo a urovnalo.

Dále huť ve Slavětíně úspěšně pracovala až do vypršení nájemné smlouvy do roku 1830. Josefu Eisnerovi se podařilo opět získat dříve ztracené jmění, které prý nyní mělo být navrženo až na 100.000 zlatých. To mu dávalo šanci zbavit se svého postavení závislého nájemce sklárny, který je trvale odkázán na milosti a nemilosti své vrchnosti při dodávkách dřeva z panských lesů. Tuto šanci se rozhodl využít. Část svého jmění vložil do nákupu dvou statků Filipov a Kluky. Hlavním bodem zájmu se však stalo panství Vrbice, které leželo asi 9 km na sever od Světlé nad Sázavou a asi 7 km na západ od Habrů. Ve zdejším panství byl nejen dostatek dřeva z lesů, ale i fungující sklářská huť nazvaná Nová Chraňbože, kterou tam, do té doby provozoval nájemce Kašpar Altman. V březnu 1831 byla definitivně podepsána kupní smlouva a Josef Eisner mohl tak začít realizovat svoji sklářskou činnost na Chraňboži. Sklárnou Slavětín podle nájemní smlouvy předal Josef Eisner lukavecké vrchnosti. Vrchnost chtěla sklárnu dále provozovat sama. Domnívala se, že je to jednoduché, snadné a výnosné. Jenže se jí vůbec nedařilo. Po velice krátké době huť Slavětín pronajala skelmistru Josefu Koppovi, staršímu bratru dosavadního skelmistra Františka Koppa, který dosud najímal menší sklárnu Wostrow – též Cyránův Ostrov u Zbraslavic. Josef Kopp ve Slavětíně, která byla lepší a větší hutí než Wostrow, hospodařil až do své smrti dne 31.1.1852 a po něm pak ještě jeho syn František Kopp narozený 5.4.1823 ve Wostrově. Ten vedl sklárnu Slavětín až do jejího výhasu a tím i do jejího zániku v roce 1877.

Je pravděpodobné, že po odchodu Josefa Eisnera do Nové Chraňbože, s ním do této hutě přešel i Kašpar Štrobl s rodinou. Ve sklárně Slavětín tak tedy strávil 33 let v rozmezí let 1798-1831. O jeho dalším působení nemáme zatím dostatek zpráv. Z matričních záznamů jeho dětí se o Kašparovi dočítáme jako o sklorytci v Novém Chraňbože, ale také jako o skláři v Ostředku, kde působil v letech 1837-1839 jeho syn František. U úmrtí vnuka Antona +1891 uveden jako sklobrusič v Janštejně. To je však již málo pravděpodobné. Snad měl umřít ve sklárně Štamberg, v benešovském kraji. Štamberg byl panský dvůr vzdušnou čarou 7km od sklárny Slavětín na stejném panství Načeradec jako sklárna. Snad je tím tedy míněna sklárna ve Slavětíně. Rozhodně však zemřel před rokem 1853, kdy 4.12.1853 zemřela již jako vdova jeho žena Petronila.

Kašpar se narodil na konci období prosperity sklářství a větší část svého začínajícího aktivního života prožil v neklidné době plné existenciální nejistoty. Třebaže vztahy s nájemcem respektive majitelem sklárny o deset let mladším Josefem Eisnerem nebyly vždy idylické, přesto se zdá, že většinu svého aktivního života prožil prací na jeho sklárnách a v jeho službách.

Z potomků Kašpara a Petronily známe tyto:

- **Mariana** *25.6.1807 Slavětínská huť 8, 28.1.1828 se ve Slavětínské huti provdala za mlynáře Karla Krauchera z Podkamberskýho mlejna 82, poddaného k Vožici.
- **Josefa** *17.1.1809 Slavětínská huť 10, zemřela jako osmiměsíční 8.9.1809 na bolavé bříško
- **Terezie** *14.10.1810 Slavětínská huť 10, v 18 letech se 17.11.1829 provdala ve Slavětínské huti za sklářského tovaryše Ignáce Pritzla.
- **František** *6.12.1812 Slavětínská huť 10, oženil se s Alžbětou Vikiškovou a 16.12.1837 se jim v huti v Ostředku, kterou tehdy vedl jako nájemce František Kavalír, narodil syn František. Není, zcela jasné, co se dělo dále. Jisté je, že 30.5.1839 se v Ostředku narodila Marii Puclové nemanželská dcera Jana. Jako otec se tehdy přihlásil František Štrobl a svědkem mu byl jeho otec Kašpar. Není jasné, zda-li první žena Františka Alžběta byla v té době již mrtvá (datum a místo jejího úmrtí se mě nepodařilo nalézt), nebo se František pouze přihlásil k nemanželskému dítěti. Pokud by tomu tak bylo, pak se Alžběta s Františkem následně rozvedla, protože další dcera Marie se již Františkovi a Marii rozené Puclové 16.1.1841 narodila ve sklárně Jakub v Tasicích již jako manželské dítě. Co se dělo s Františkem dále, nevíme, nacházíme jej až pak 16.7.1886 ve sklárně Nový Hrozenkov, kde umírá ve věku 73 let již jako vdovec.
- **Josefa** *27.12.1814 Slavětínská huť 10. Josefa měla nejméně dvě nemanželské děti – Karla a Antona. Poté se vdala za sklorytce Josefa Malého, se kterým měla nejméně dalších 9 dětí – viz. samostatný text.
- **Josef** *4.12.1816 Slavětínská huť 10.

- **Antonie** *15.2.1819 Slavětínská huť. Vyrůstala na sklárně Slavětín a Nová Chraňbože. V roce 1839 se přestěhovala za sestrou Annou na sklárnu Čejkov, kde se 10. 15.8.1842 provdala v Čejkově 26 se za sklorytce Jana Nachmüllera. Spolu s ním pak měla pak v Čejkovské huti 8 dětí. Sklárnu Čejkov měl od roku 1839 v pronájmu Antonín Kopp (viz. níže), bratranec Antonie. V roce 1849 Antonín Kopp koupil 13 km vzdálenou sklárnu v Janštýně a následující rok v březnu 1850 se do Janštýna přestěhoval. Provozní vedení sklárny v Čejkově svěřil Antonín Janu Nachmüllerovi. Celá rodina Antonie a Jana Nachmüllerových se pak nastěhovala do skelmistrovského domu č. 26., který jim Antonín Kopp uvolnil. V roce 1868 koupil Antonín Kopp od Johanna Hermanna Adama v Duchcově uhlím vytápěnou sklárnu Nr. 244 a současně s tím získal i 50%ní podílnictví na nedalekém uhelném dolu „Sachta Povýšení sv. Kříže u Duchcova“, ze kterého byla sklárna zásobována uhlím. O sklárnu v Čejkově ztratil zájem a tak Čejkovská sklárna 17.11.1868 definitivně vyhasla. Už od roku 1866 můžeme děti Antonie a Jana Nachmüllera najít ve sklárně Janštejn, kam se také po vyhasnutí sklárny v Čejkově přesunula i rodina Antonie a Jana. Antonie zde 29.8.1878 ve svých 58 letech zemřela na vodnatelnost. V té době je zde Jan Nachmüller uváděn jako sklorytec.
- **Anna** *22.7.1821 Slavětínská huť 10. Do svých 9 let žila spolu s rodiči v huti Slavětín. Poté, co Josefu Eisnerovi zde skončil nájem a začal realizovat svoji sklářskou činnost v huti Nová Chraňbože, přesunuli ze ze Slavětína do Chraňbože i Štroblovi. V roce 1839 strýc František Kopp, který byl skelmistrem v Chraňboži, hledal pro svého syna Antonína vhodnou skelnou huť k pronájmu. Takovou huť se podařilo najít v Čejkově u Pelhřimova, kde byla předčasně vypovězena panstvím smlouva Johannu Moravci. Františkov bratr Josef Kopp na zdejší sklárně působili již v letech 1814-19 jako „Obergesell“, tj. přední tovaryš. Smlouva s Františkem Koppem na pronájem hutě v Čejkově byla podepsána 30.8.1839 s účinností od 1.11.1839. 1. listopadu 1839 vyslal František Kopp se do Čejkova hospodařit svého nejstaršího syna Antonína i s dcerou Josefínou. Doprovázela je i jejich přímá sestřenice Anna Stroblová a pacholek Matěj Charvát. V roce 1841 přešel do sklárny Čejkov i bratr Antonína Koppa František, ale i sestra Anny Štroblové a setřenice bratranců Koppových Antonie. Anna se provdala za Jana Hansla, se kterým pak ve sklárně Janštýn měla 5 dětí. Je však možné, že s Hanslem se seznámila již v Čejkově.
- **Václav** * 28.9.1823 Slavětínská huť 10. Václav se oženil s Marií Neumayerovou dcerou Kryštofa Neumayera skláře z Milov. 21.7.1852 jej můžeme najít na huti Kajetánka v Lubné.
- **Karolína Kateřina** *26.8.1826 Slavětínská huť 10

Josefa Stroblová provdaná Malá

*1814

Josefa se narodila 27.12.1814 ve Slavětínské huti jako páté dítě Kašpara a Petronilly rozené Eisner v těžké době Napoleonských válek. Byla druhá tohoto jména. Kašparovi a Petronile se děťátko Josefa narodilo již v roce 1809, avšak zemřelo v osmi měsících na bolavé břicho. Mládí až do svých 16 let v rozmezí let 1814-1830 strávila Josefa s rodiči na huti ve Slavětíně. Pak se spolu s rodiči přesunula do hutí Nová Chraňbože u Dobrnice.

Celé vrbské panství i se sklárnou Nová Chraňbože koupil v roce 1830 Josef Eisner z Eisensteinu, který do té doby hospodařil jako nájemce na sklárně Slavětín u Lukavce. Eisner si ze Slavětína na Chraňboži přivedl nejen svého skelmistra Františka Koppa *1788, ale i řadu dalších spolehlivých sklářů, se kterými již dříve spolupracoval. Mezi nimi i Štroblovi. Na Chraňboži pak ihned a nebývale rozšířil provoz tamní sklárny. Z mapy stabilního katastru z roku 1839 je patrné, že zatímco budova samotné hutě zůstala dřevěná se zděným přístavkem, dům skelmistra byl zděný a přibýly i 4 nové domky pro skláře. Eisner se stal významným konkurentem a sokem všem okolním sklárnám. Huť mu dobře prosperovala a dařilo se tak nejen jemu, ale i jeho sklářským tovaryšům.

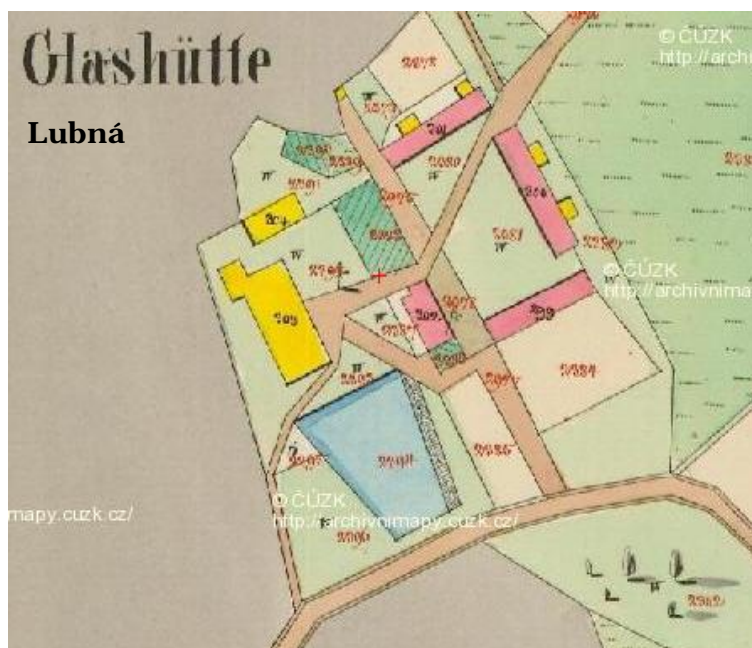
Pravděpodobně velmi záhy se ve zdejší huti Josefa zamilovala a z tohoto milostného vzplanutí se jí narodily nejméně dvě děti – syn Karel (*asi 1832) a Anton (*26.10.1834). Teprve pak se podařilo Josefu zahnat pod čepec a 8.9.1835 se provdala ve Slavětínské huti za sklorytce Josefa Malého původem z Čestína na kácovském panství. V Nové Chraňboži prožila Josefa léta 1830-1836. V roce 1836 odešla celá rodina Josefy a Josefa společně do Lubné.

V roce 1836 byly uvedeny do provozu Hutě Kajetánčiny v Lubné na litomyšlském panství. Návrh na zřízení sklárny učinili tehdejšímu majiteli lesů hraběti Antonínu Valdštejnovi židé Lazar Pick a synové z Habrů. Pickové však nikdy sklárny neprovozovali sami, ale pronajímali je dále. Pickovi byli původně velkoobchodníci, kteří vyráběli sklářskou potaš z dřevěného popela a tuto dodávali sklárnám. Díky své obchodní obratnosti tak přišli do styku nejen se sklárnami, ale navíc velice zblízka a důvěrně poznali i problematiku finančního hospodářství tehdejších skelmistrů. To přivedlo starého Lazara Picka k nápadu, jak šikovně využít finanční tísně některých sklářů, kterým se z jakéhokoli důvodu nedostávalo prostředků na to, aby si buď mohli najmout huť, nebo najednou uhradit celoroční nájem za pronajatou huť, nebo na složení vysokých kaucí, či na nákup materiálu atd. Plán byl jednoduchý: Pickové si najali volné panské hutě podle toho, jak a kdy se která uvolnila (třeba proto, že dosavadní skelmistr nemohl pokračovat ve svém nájmu, protože nemohl uhradit celoroční nájem, nebo byl nucen si od vrchnosti stáhnout svoji kauci atd.) a s těmito majiteli uvolněných hutí, pak sjednali roční nájemné, splatné bez ohledu na to, zda huť byla či nebyla v provozu. Také jim zaplatili požadované kauce. Tím je uspokojili a zbavili je starostí o výnos z hutě. Na druhé straně pak jednali s odvážnými skláři, kteří se chtěli stát samostatnými skelmistry nebo se skelmistry stávajícími, kteří měli zájem dál působit na své dosavadní huti, kterou měli dosud v nájmu, ale momentálně nebyli schopni splnit všechny otevřené platby. Některého z nich si potom vybrali jako podnájemníka a s tím pak sjednali zdánlivě mírné týdenní nájemné splatné pouze za týdny, kdy huť bude v provozu, což na první pohled bylo velmi libivé a lákavé. Součástí smlouvy, kterou s ním pak sepsali, byl ale i závazek povinného nákupu různého zařízení pro huť a především pak potaše, jejíž cena tvořila 75% materiálových nákladů ve sklárně, a to samozřejmě od jejich firmy, to jest od Picků. Takovým způsobem v rozmezí let 1830 až asi 1860 ovládali Pickové mnoho skláren v Posázaví. Obchodní trik Picků spočíval v tom, že součet týdenních splátek nájemného, pokud byla huť v provozu po většinu týdnů během roku – o to se každý skelmistr maximálně snažil – výrazně převyšoval obvyklé nájemné majiteli hutě, asi tak dvakrát až třikrát. Kromě toho měl zprostředkovatel zabezpečen stálý zisk z výhradních dodávek potaše a náradí svým klientům. Např. v případě malé hutě v Ostředku, kterou si takto v roce 1831 od firmy Lazar Pick pronajal František Kavalír, obnášel podnájem za týden „jen“ 20 zlatých a při čisté provozní době 40 týdnů za rok, se pak jednalo o celkový obnos 800 zlatých za rok, zatím co obvyklé nájemné z takové malé hutě tehdy obnášelo asi 300 až 350 zlatých. – Babička Kavalírová nám ve svých proslulých „Pamětech“ přímo a barvitě líčí vztahy s firmou Pick, tak, jak je doslova zažila na vlastní kůži a v komentáři téhož spisu je na str. 220 pod heslem „Pickové“ realisticky popsána i záležitost vynucených dodávek potaše a vymáhání plateb.

Podnájemcem Picků ve sklárně v Lubné byl do roku 1843 Ignác Kopp a po něm Joseph Hayde. Hlavní produkcí sklárny bylo zejména čiré duté sklo (karafy, sklenice, lékařenské nádoby, košíčky, svícny, cukřenky, apod.) včetně vybroušených lidových rostlinných a figurálních motivů. Pro lubenskou kapli byl však vyroben např. i lustr z tlačných kousků. Kromě broušení se sklo upravovalo dále matováním, rytím a rubinováním. Většina výrobků se exportovala – do Holandska, Španělska, Turecka či Ameriky. Produkce sklárny byla odhadována na více než 500 tisíc kusů dutého skla ročně. Sklárně se dařilo. Josefa s Josefem Malým a jejich dětmi žili ve sklárně v Lubné po celou dobu fungování sklárny, tj. v letech 1836 – 1851.

Ke sklárně v Lubné se zachoval i její popis: Sklárna tvořila nevelký areál s 6 hlavními objekty. Do nádvoří se vjíždělo směrem od Lubné otevřenou bránou s pilíři. Na nádvoří nechyběl kříž a pramen pitné vody. K bydlení sklářů byly určeny dva velké domy přímo v hutním areálu. První z nich měl čtyři obytné oddíly a každý oddíl měl dva byty. Jeden byt byl bez příslušenství, skládal se pouze z pokoje a komory, druhý byt byl velký, kompletní, měl pokoj, komoru, kuchyň,

záchod a půdu. K oběma bytům patřila společná síň a v budově vedle huti část společného chléva pro krávy. Druhý obytný dům měl jen tři obytné oddíly se šesti byty, které měly stejnou podobu jako ty v předchozím domě.

V prostorách zbývajících, čtvrtého, oddílu byla vozovna, stodola na seno a slámu pro dobytek a na balení skla. V budově tavicí huti byla kromě výrobních zařízení pro potřebu sklářů také pec na pečení chleba a udirna. Protože od huti bylo daleko do školy, byla v druhém obytném domě zřízena škola pro děti sklářů. Měla k dispozici síň, učebnu a malou místnost, která sloužila nejspíše jako kabinet. V poslední budově, která svým podlouhlým půdorysem uzavírala čtyřhran hutního areálu, byly umístěny stáje pro koně a chlévy pro krávy. Voda z rybníka Zimka poháněla sklářské brusy. Na břehu rybníka stál dům mistra a účetního. V zadní chodbě měl svou provozní místnost hutmistr. Místnost účetního plnila funkci účtárny. Mistr a účetní zde také bydleli. Měli společnou síň a kuchyň. Oba měli k dispozici po třech pokojích. Účetní navíc předsíň a záchod. Z půdního prostoru byl přístup na pavlač a k věžičce s hodinami, která měla dva ciferníky a zvonek. Hodiny na této věžičce určovaly čas nejen zaměstnancům a obyvatelům, ale také vozkům a hostům. Vozkové, kupci, zaměstnanci huti, kteří přišli na jednání nebo čekali na přijetí v účtárně či odpočívali, se shromažďovali na šalandě. U domu měl účetní kurník pro slepice a chlívek pro vepře. Sklepy byly umístěny různě, mistrův ležel přímo pod jeho bytem, sklep účetního se nacházel v budově vedle huti. Před domem ve směru příjezdu od Lubné se rozkládala menší zahrádka s besídkou. Centrální největší objekt tvořila budova samotné hutě. Sklárna měla jednu tavicí pec, osm pánví a 1 chladicí pec. K huti přiléhala flusárna, kde se vyráběl pálením dřeva potaš respektive popel pro výrobu potaše. Zde byla také chlebová pec, kde se využívalo tepla ze spáleného dřeva. Stoupa na drcení křemene byla zřízena v lese směrem ke Svaté Kateřině. U ní byla menší obytná místnost pro stupaře a tovaryše. K objektu sklárny patřila též místnost s výčepem piva, které byl Pick povinen odebírat od vrchnosti z litomyšlského pivovaru. V lese při huti byl zřízen tzv. letohrádek sloužící pro společenský život sklářů. Pro skláře byl též na břehu rybníka Zimky zřízen pro letní koupání otevřený domek na kůlech.

Skláři chodili do kostela v Sebranicích a mezi lidmi byli vážení. Skláři těžce pracovali a sklářské povolání také přinášelo i nemoci z povolání – ze žaru pece měli vypálený zrak, z výparů a kouře a z foukání do sklářských píšťal trpěli na plíce. Ne náhodou byly častou příčinou úmrtí souchotiny (tuberkulóza). I přesto však bylo sklářské řemeslo v dobách prosperity výnosnější, než polní hospodářství. Skláři si vydělali 120-150 zl., což bylo na tehdejší dobu velmi mnoho. Produktivní sklář byl třikrát až čtyřikrát lépe placen než jeho pomocník nebo nádeník v huti. V Herálci roku 1870 brali skláři týdně 11-13 zl., pomocníci po 3 zl., tavič 10 zl., stupař 4 zl., nádeníci 50 kr. denně. V jídelníčku sklářů bylo tak mnohem častěji zastoupeno maso, už z principu svého povolání vypili více piva. K snídani bývala káva, což pro rolníky bylo něco zcela neobvyklého a považováno za panské. I oděvem se skláři lišili od domácího lidu. Vystrojený sklář byl švihák. Krátké a úzké kalhoty zvané pantalonky zdobené po straně knoflíčky, lýtka objímaly vysoké punčochy, nohy obouvaly do střevíců, lesklou přezkou zdobených, tělo obepínal šosatý kabát z poctivého staročeského zelenavého sukna, hlavu kryla furiantsky nasazená vydrovka s nahnutým plochým vrškem, ruka třímala stříbrem kovanou hůl, o níž se křepce vykračující sklář opíral. Ženy sklářů kroje nenosily, strojily se jednoduše, ale vždy čistě. Nic nápadného na sebe nevěšely.

Po zániku huti v Lubné v roce 1851 se celá rodina Josefy stěhuje na huť v Janštejně u Horních Dubenek. Další osudy Josefy mě nejsou známy, v matrice zemřelých v Janštejně jí však v pozdějších letech nenalzáme.

Z potomků Josefy rozené Štroblové známe tyto:

- **Karel Štrobl** *asi 1832 ve sklárně v Nové Chraňboži. Oženil se s Marií Hradeckou dcerou Jana tkalce v Horní Cerekvici. V roce 1865 se jim v Janštýně narodila dcera Antonie. Dále se nám jeho stopa ztrácí. Možná již tehdy odešel na sklárnu Bratýbar u Niwiska v Haliči. Zde se mu narodil 5.2.1876 syn Vladislav, se kterým se setkáváme opět až na konci 19. století ve sklárně v Novém Hrozenkově. 14.11.1899 se zde oženil s Anastázií Stružkovou a za 9 měsíců 9.8.1900 se jim zde narodil syn Rudolf. Stopa Vladislava se nám poté opět ztrácí a dozvídáme se až o svatbě Rudolfa 23.5.1926 ve Vidni Leopoldově s Marií Horalusovou.
- **Anton Štrobl** *26.10.1834 Nová Chraňbože. 26.8.1860 se oženil v Janštejně s Marií Babickou, dcerou krejčovského mistra Antona Babického z Holýšova (nedaleko sklárny Slavětín). Do roku 1866 žil ve sklárně Janštýn a pak se i s rodinou přestěhoval do sklárny Nový Hrozenkov, kde i 4.7.1891 zemřel – viz. samostatný text.

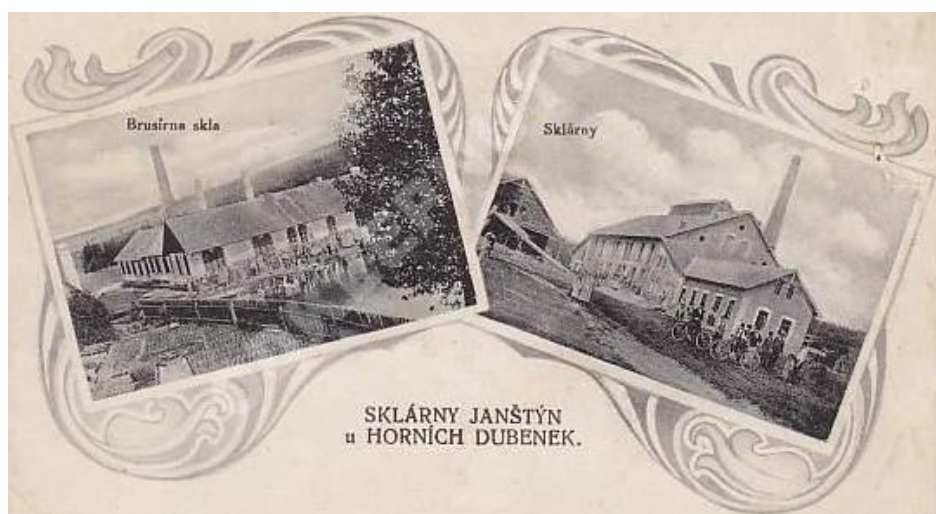

- Veronika Malá *6.8.1838 Lubná huť Kajetánka
- Josef Malý *6.8.1840 Lubná huť Kajetánka
- Alois Malý *22.1.1843 Lubná huť Kajetánka
- František Malý *31.12.1844 Lubná huť Kajetánka, 14.9.1868 se oženil v huti Janštejn s Annou Gubíkovou, dcrou sklorytce Antonína Gubíka z Janštejnu 53
- Marie Malá *14.12.1846 Lubná huť Kajetánka, porodní bába byla Terezie Štroblová, pravděpodobně manželka Františka Štrobla rozená Kavalírová
- Františka Malá *8.3.1849 Lubná huť Kajetánka
- Veronika Malá *3.6.1851 Lubná huť Kajetánka
- Antonie Malá *20.11.1853 Janštejn, zemřela ve dva a půl letech 19.7.1856 v Janštejně 14 na zápal plic
- Josefa Malá *21.1.1856 Janštejn 14

Anton Štrobl

*1834 – 1891

Anton se narodil 26.10.1834 jako nemanželský syn Josefy Štroblové na sklárně v Nové Chraňboži. Když byl Antonovi 1 rok, maminka se provdala za sklorytce Josefa Malého. Anton však nebyl jeho syn, Josef Malý se k němu nepřihlásil a tak Antonovi i jeho bratru Karlovi zůstalo příjmení Štrobl. Ve sklárně Nová Chraňbože žil v letech 1833-1836, pak se celá rodina přestěhovala na Kajetánčinu huť u Lubné na litomyšlském panství. Zde žili dalších 15 let

v letech 1836-1851 až do zrušení sklárny. Když bylo Antonovi 18 let, přestěhoval se s rodinou buď na huť Janštýn u Horních Dubenek, nebo jej toulavé boty nosily po jiných sklárnách.

Sklárna Janštýn tehdy patřila Antonínu Koppovi. U hutě stál takzvaný Panský dům, balárna, salajka (výroba potaše z popela), skladiště a 8 domků s 29 byty s 5 stoupami na křemen. K huti patřilo ještě 50 měřic polí. Podle úřední statistiky z roku 1856 pracovala huť se 7 pánvemi a vyráběla 5800 kop skla tabulového a 8600 skla dutého. Roku 1858 pracovala huť se 7 pánvemi a vyráběla jen sklo duté. V té době pracovala sklárna hlavně pro Vídeň. Po Antonínu Koppovi převzal sklárnu syn František a později vnuk, rovněž František, který byl majitelem až do znárodnění v roce 1945. V roce 1871 byla huť postižena požárem, který zničil hutní halu. Obnovovací práce šly rychle kupředu, a tak byla krátké době znovu zahájena výroba.

Jak bylo již uvedeno výše, je možné, že Anton po dosažení své plnoletosti pracoval i na jiných hutích. Je možné, že i v huti ve Slavětíně, kde se mohl seznámit se svojí nastávající manželkou Marií Babickou, dcerou krejčího z nedalekého Holýšova. Jejich láska vyvrcholila narozením nemanželského syna Karla *19.6.1859 v Holýšově, ke kterému se Anton přihlásil. S Marií Babickou (*3.8.1834 Holýšov 16) se pak oženil za více než rok 26.8.1860. Již tehdy je uváděn jako sklář v Novém Hrozenkově, byť oficiální zahájení činnosti sklárny v Novém Hrozenkově je udáváno až k roku 1862. V provozu však byla nedaleká sklárna ve Velkých Karlovicích. Možná, že právě tam se mu narodily i další dvě děti – Františka (*1863) a Marie (*1865). V

roce 1865 se Antonovi v Janštýně narodil syn Antonín. Pokud tedy nebyl Anton ještě na jiné sklárně, strávil ve sklárně Janštýn asi 9 let v rozmezí let 1851-1860. Poté již jej můžeme najít na severní Moravě ve sklárně Nový Hrozenkov. Štroblové se však ve sklárně Janštýn objevují i po roce 1866 a to zejména

prostřednictvím jiného Antonína Štrobla, jeho manželky Kateřiny rozené Kosové a jejich dcer. Stopa Štroblů se ve sklárně Janštýn ztrácí v roce 1883, kdy došlo k přestavbě sklárny.

Sklárna v Novém Hrozenkově byla v provozu od roku 1862 a vystavěl ji zde Žid Samuel Reich. Měla dvě pece, každou se sedmi pánvemi. Vyráběla zpočátku broušené sklo a cylindry k petrolejovým lampám, jejichž hlavními

Vyobrazení Karolininy huti na ceníku z roku 1863

odbytišti byla Vídeň a oblast Haliče. Postupně se sortiment rozšířil i na další užitkové duté sklo. Roku 1872 byla do provozu uvedena ještě třetí pec, podnik však záhy vyhořel a musel být obnoven. Do provozu byl nově umístěn také generátor na výrobu plynu, který umožňoval využít dřevo horší kvality. Problémem sklárny bylo pouze chybějící napojení na železnici, takže dopravu hotových výrobků zajišťovali sedláci s koňskými potahy. Součástí sklárny byla také pila na pravém břehu Bečvy v místech nynější mateřské školy. Výstavba závodu brzy podnítila další stavební činnost v jejím okolí a vznik nových živností. Prosperující huť byla motorem industrializace a růstu životní úrovně v celém mikroregionu. I tak však hlavní obživou starousedlých obyvatel Nového Hrozenkova zůstalo nadále pastevectví, zemědělství a lesnictví. Tak jako tomu bylo zvykem u jiných skláren, i sem přešli skláři z jiných skláren.

Začátky života Antona a Marie Štroblových v Novém Hrozenkově nebyly lehké. Snad jako následek prusko-rakouské války, která probíhala v červnu až srpnu 1866, vypukla v Novém Hrozenkově cholera, na kterou 27.9.1866 zemřela Antonova dcera Marie. Marie (matka) byla v té době krátce těhotná a dcera, která se narodila v Novém Hrozenkově 7.4.1867 dostala také jméno Marie. Antonovi a Marii se pak v huti v Novém Hrozenkově narodily ještě děti František, Josef a Rudolf. Anton i Marie zde strávili zbytek svého života, tj. v případě Antona roky 1860-1891, kdy 4.7.1891 zemřel v 59 letech a léta 1866-1888 u Marie, která zde zemřela 5.4.1888 v 55 letech na onemocnění ledvin.

Z potomků Antona a Marie známe tyto:

- Karel * 19.6.1859 Holýšov 15 jako nemanželský, otec se přihlásil.
- Františka *asi 1863
- Marie *asi 1864, zemřela 27.9.1866 v Novém Hrozenkově na cholera
- Antonín *30.8.1865 Janštýn 53, 26.2.1889 se oženil ve s Marii Kyslingerovou, se kterou měl pak 12 dětí. Zemřel v Litoměřicích 18.9.1927 – viz. samostatný text.
- Marie *7.4.1867 Nový Hrozenkov 228. V letech 1890 a 1893 měla v Novém Hrozenkově dvě nemanželské děti, z nichž Josef (1893-1917) pravděpodobně zahynul v první světové válce.
- František *29.9.1868 Nový Hrozenkov 228. Byl dvakrát ženat. Poprvé s Rosálií Orságovou a po jejím úmrtí s její kamarádkou Karolínou Juříčkovou. František měl 10 dětí, procestoval několik skláren Rakouska-Uherska, než se po založení republiky usadil v Dubí u Teplic, kde pracoval jako sklář v Rudlofově huti ve sklárnách Inwald. Zemřel na následky pracovního úrazu 21.6.1925. – viz. samostatný text.
- Josef *3.9.1872 Nový Hrozenkov 228
- Rudolf *13.9.1876 Nový Hrozenkov 228 – mrtvě narozen.

Antonín Štrobl

*1865 – 1927

Antonín se narodil Antonu a Marii rozené Babické 30.8.1865 v Janštýně 53. Není příliš jasné, proč zrovna zde, když v té době pracoval Anton již ve sklárnách v Novém Hrozenkově. Nepochybně také Antonín v Novém Hrozenkově vyrůstal. 26.2.1889 se oženil v sousedních Velkých Karlovicích s Marii Kyslingerovou, dcerou Josefa Kyslingera, skláře ve Velkých Karlovicích a Anny rozené Orságové.

Antonín celý život držel se svým bratrem Františkem a je také možné, že společně pak cestovali v letech 1905-1914 po sklárnách v Rakousko-Uherské monarchii. Společně se také přestěhovali po založení republiky do severních Čech, kde však Antonín opustil sklárny. Stal se soukromníkem v Litoměřicích a zde také 18.9.1927 zemřel. Cestování se však zalíbilo asi i jeho dětem (viz. níže).

Z potomků Antona a Marie známe tyto:

- **Bedřich** *17.7.1889 Velké Karlovice 74. 4.10.1895 zemřel ve věku 6 let v Novém Hrozenkově 228 na záškrt.
- **František** *15.11.1890 Nový Hrozenkov. 20.10.1920 se oženil s Martou Bittnerovou v hornolužickém Weisswasseru v *Německu*, odkud Marta pocházela. František se sem za ní přestěhoval. Měli spolu syna Waldemara, který narukoval do Wehmachtu a byl odvelen na ruskou frontu. František zemřel 25.9.1963 ve Weisswasseru. Marta jej přežila o 25 dní.
- **Zofie** *28.3.1892 Nový Hrozenkov, emigrovala pravděpodobně na přelomu let 1921 a 1922 do USA. Zde se Žofie provdala za Rudolfa Molie a používala dále pak křestní jméno Sofie. Spolu pak měli děti Rudolfa, Louise a Waltra.
- **Anna Marie** *3.7.1893 Nový Hrozenkov, emigrovala také do USA a zde se dvakrát provdala, poprvé za Harryho Grosse a podruhé za Henry Dieterlie.
- **Alois Leopold** *15.11.1894 Nový Hrozenkov. Narodil se ve stejný den jako starší bratr František. Byl ze všech nejstatečnější. Po vypuknutí první světové války v roce 1914 byl mobilizován a vyslán na ruskou frontu. Zde dosáhl hodnosti desátníka v 3. polním pluku. 3.7.1915 byl zajat u Cholmu a následující 2 roky strávil v zajateckých táborech. 2.7.1917 proběhla bitva u Zborova, ve které se na ruské straně vyznamenala tzv. Česká družina. Na základě tohoto vystoupení povolil car nábor Čechů a Slováků v řadách zajatců a již 3.8.1917 Alois Leopold vstoupil v Borispolu do Čsl. Legií na Rusi a byl zařazen jako voják do 8. střeleckého pluku. Poté, co se bolševici pokusili Čsl. Legie na Rusi zlikvidovat, staly se Čsl. Legie samostatnou vojenskou silou, která svými rozhodnými vystoupeními vážala zejména německé jednotky na východní frontě. Díky tomuto vojenskému vystoupení legií se Československé exilové reprezentaci podařilo mezinárodně prosadit myšlenku samostatného Československého státu. S legiemi se Alois vrátil do Československa 21.4.1920 v hodnosti poručíka. Po návratu z Rusi přestoupil z katolické církve do církve Československé a zůstal v armádě. Sloužil nejprve u pěšího pluku č.2. v Litoměřicích. V Litoměřicích se také oženil s Annou Cihlářovou. Od roku 1937 sloužil u pěšího pluku č.44. v Liberci. Zde řídil stavbu opevnění v úseku Liberec-Chrastava. Při záboru pohraničí Němci se stal členem německo-české rozhraničovací komise a v této funkci přišel do Semil. Zde jej v polovině dubna 1939 oslovil František Hyška, štábní kapitán v záloze a úředník průmyslové banky v Semilech. Hyška ihned po ustavení protektorátu začal promýšlet možnosti organizovaného odporu a s těmi se také Aloisovi svěřil. Koncem května navštívil Alois Prahu a dal se u plukovníka Miloslava Berky k dispozici pro odboj. Velitelství organizace Obrana národa jej 28. května 1939 pověřilo funkcí tajného velitele podkrkonošských okresů Semily a Jilemnice a uložilo mu postavit pěší prapor, který bude součástí pluku podzemní armády Obrany národa v Turnově, vedeného plukovníkem Aloisem Vernerem. Hyška se se svou skupinou přihlásil pod Štroblovo velení a ten jej jmenoval svým zástupcem. V zimě roku 1939 měla ON v podstatě téměř dobudovanou strukturu – pěší prapor

Podplukovník Alois Štrobl

Semily čítal kolem 1600 dobrovolníků. Alois Štrobl v lednu 1940 vážně onemocněl zápallem plic a tíha vedení rozsáhlé organizace dolehla na Hyšku. Obrana národa počítala s brzkým povstáním. Představa o blízkém konci války panovala v té době fakticky ve všech odbojových organizacích. Vyplývalo to z nepřesného odhadu nepřítele a ze špatného vyhodnocení mezinárodní vojenské a politické situace. Většinou se předpokládalo, že k válce a tím i k porážce Německa dojde nejpozději v roce 1940. Tento předpoklad měl vliv i na špatné zakonspirování budované organizace. Pravidla pro utajování byla často porušována, pro práci v ilegalitě nebyl nikdo vyškolen. Schematická struktura a nedostatek zakonspirovanosti však napomohly jejímu brzkému odhalení. Zatýkáni v řadách Obrany národa probíhalo na některých místech protektorátu už od podzimu 1939, na semilském okrese přišla katastrofa ke konci ledna 1940. Pplk. Aloise Štrobla dopadlo gestapo 20. května 1940. Odbojářské skupiny Obrany národa a V boj ze semilského okresu se většinou dostaly k soudu až v roce 1942. K trestu smrti byli odsouzeni pplk. Alois Štrobl, Josef Vaněk a MUDr. Ladislav Nebeský, ostatní k různě dlouhým trestům vězení. Mnoho z nich však na následky týrání a nelidského zacházení zemřelo. Štrobl a Vaněk byli odsouzeni 28. října 1942 a popraveni 22.2.1943 s dalšími 677 českými vlastenci v nacistické věznici Plotensee v bývalém Prusku. Po zatčení pplk. Aloise Štrobla odbojová činnost v okrese Semily na delší dobu ustala. Alois měl 4 děti – Vlastislava *1922, Věru *1924, Zdeňka, který však ve třech letech zemřel a Jaromíra, který dnes žije v Praze.

- **Bedřich** *7.2.1896 Nový Hrozenkov. Emigroval pravděpodobně na přelomu let 1921 a 1922 do USA. Ještě 7.10.1921 je u Bedřicha uvedeno, že v Brně přestoupil stejně jako bratr Alois od katolické církve k církvi Československé. Pravděpodobně v roce 1922 se oženil s Marií Horovou, narozenou 24.12.1901 v Novém Hrozenkově. Není jasné, zda-li se však brali ještě v Čechách respektive na Moravě či již v USA. Bedřich zemřel 13.5.1973 v Detroitu a Marie 28.3.1988 v Farmington Hills v Michiganu.
- **Josef Alois** *16.4.1897 Nový Hrozenkov. Vyučil se nástrojařem v Německu. Po vypuknutí světové války byl povolán do zbraně a upadl do zajetí v Itálii. Zde se naučil italsky, ale také pro útrapy války přestal věřit v katolickou víru. Po skončení světové války pracoval nějaký čas ve sklárně v Nizozemí, kde se seznámil s dcerou vedoucího sklárny Gysbertje Sliker. Asi v roce 1919 se nalodil na zaoceánský parník směr Amerika, kam však nebyl pro naplnění kvót vpuštěn. Rok pak strávil na kávových plantážích v Brazílii a teprve v roce 1920 se vešel do kvóty a byl do USA vpuštěn. Pak poslal pro svoji lásku Gysbertje do Nizozemí, se kterou se 5.6.1922 oženil v New Yorku. V Americe se mu dařilo, navrhoval zde stroje pro fabriku na výrobu zipů Talon Zippers, podílel se však i na výrobě částí pro atomovou bombu, byl konzultantem řady společností v USA. V Americe se také seznámil s učením Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů (Mormoni), stále se vyznavačem této církve a po něm i jeho potomci. Plyně mluvil 9 jazyky a to i přes to, že byl jen vyučen. Později své továrny prodal a přesunul se na západ a začal farmařit. Pěstoval bavlnu v Arizoně a jetel v Kalifornii. Byl úspěšný ve všem, co dělal. Josef Alois v roce 1939 navštívil

Fotografie z New Yorku zachovaná u Josefa Štrobla z Býchor s popisem na zadní straně: „Strejda Štrobl, jeho žena“. Shawna Strobel se však nedomnívá, že by se jednalo o Josefa Aloise a jeho manželku Gysbertje. Je to tedy snad Bedřich se ženou Marií?

příbuzné v Československu, Německu a Holandsku a snažil se je neúspěšně přesvědčit, aby s ním odjeli do USA. Byl však zadržen a vězněn. Pak jednoho dne nacistický důstojník si při pohledu na Josefovou peněženku všiml jeho chrámového doporučení a zašeptal mu do ucha: „*Já jsem také Mormon a dostanu tě odsud.*“ A pomohl mu na poslední vlak do Francie. Josef Alois zemřel 25.8.1952 v Chico v Californii. S Gysbertje měl 3 děti, z nichž *Josef Edwin Strobel* se narodil 30.3.1926 v New Yorku, jeden blok od metropolitního muzea umění v české čtvrti. Studium zahájil na univerzitě v Utahu, když mu však bylo 16 let. Studia však musel přerušit z důvodu povolání do armády během druhé světové války. Ed sloužil u amerického námořnictva v Pacifiku. Po skončení druhé světové války se vrátil na univerzitu v Utahu a potkal zde svojí budoucí manželku Shawnu Ellison. Sňatek měli v Idaho Falls v chrámu Církve Ježíše Krista svatých posledních dnů. Ed byl aktivním členem této církve a věnoval se i misionářské práci. S manželkou Shawnou byli dvakrát na misi v České republice a jednou ve Frankfurtu nad Mohanem. Se Shawnou měl Ed celkem 11 dětí, které dnes žijí v různých částech USA. Na sklonku života byl Ed 54násobným dědečkem a 37násobným pradědečkem. Zemřel 4.11.2010 v Rexburgu, USA.

Josef Alois Strobel řečený „Joe“ a jeho manželka Gysbertje řečená „Beth“

- **Jaroslav** *24.9.1989 Nový Hrozenkov 228, 12.7.1927 se oženil ve Weisswasseru v Sasku s Němkou Ernestinou Mayer, se kterou měl pak 4 děti. Po nástupu Hitlera k moci se stal jeho obdivovatelem.
- **Marie Karolína** *13.8.1900 Nový Hrozenkov 228, zemřela v 10 letech 5.6.1910
- **Antonín Karel** *31.10.1901 Nový Hrozenkov 228, emigroval pravděpodobně také do Ameriky, kde byl 2x ženat.
- **Irena** *27.2.1903 Nový Hrozenkov, se provdala 20.1.1924 v Praze za Karla Ondráka z Neveklova. Spolu pak žili v Litoměřicích. Irena měla s Karlem 3 děti: Jiřího *asi 1924, Jarmilu *16.2.1927 Litoměřice a Karla *12.8.1934 Ústí nad Labem. Jiří sestavoval rodokmen Štroblů, oženil se s Miluší Sadílkovou a dnes žije v domově důchodců. Jarmila se provdala za Ladislava Mezeru a měli spolu dvě děti – Irenu a Ladislava, kteří dnes žijí asi v Praze. Nejmladší Karel se angažoval v protikomunistickém odboji a rádiovém protikomunistickém vysílání. Byl však zadržen a odeslán na práce do uranových dolů. Při pokusu o útěk byl postřelen a na následky zranění zemřel ve věku 25 let 14.6.1959 v Praze.
- **Ludmila** *17.5.1905 Nový Hrozenkov – zemřela hned po narození

František Štrobl

*1868 – 1925

František se narodil jako čtvrté dítě Antona a Marie rozené Babické 29.9.1868 v Novém Hrozenkově 228. Po smrti rodičů se ve svých 23 letech oženil 29.2.1892 v Novém Hrozenkově s Rosálií Orságovou, dcerou sedláka z Nového Hrozenkova Jakuba Orsága a jeho ženy Mariany rodem Vráželovi. V letech 1892 – 1896 spolu měli tři děti. V rozmezí let 1896-1899 Rosálie okolo třicátého roku svého života umírá. Před svojí smrtí prosí svojí kamarádku Karolínu Juříčkovou, aby se jí postarala o děti. Kromě vdovce Františka po ní zůstávají dvě sirotky Františka (1892) a Emílie (1896). Karolína svůj slib daný

Rudolfova huť v roce 1953

a v roce 2011

Duritka – legendární výrobek z Dubí

Rosálii plní. Dne 22.1.1900 se o třináct let mladší Karolína Juříčková provdala za tehdy 31letého Františka Štrobla. Kromě výchovy dvou jeho dětí z prvního manželství mu porodila dalších 7 potomků. Nejpozději roku 1907 se František s rodinou vydává na cestu po sklárnách Rakouska-Uherska. V roce 1908 byli v Dubrovniku, v roce 1911 v Daruvaru (dnešní Chorvatsko) a následně do Vídně. V roce 1914 jej však můžeme najít v Dubí u Teplic, kde pracoval jako skelmistr v Rudlofově huti ve sklárnách Inwald.

Výroba ve sklárně, která vznikla v budovách bývalé válcovny jemného ocelového plechu, byla zahájena v roce 1906. Vedle užitého skla tvarovaného foukáním upozornila na sebe hlavně produkcí páleného i nepáleného lisu (lisované sklo). Mezi nejznámější výrobky hutě patřily v letech 1914-1996 „nerozbitné“ skleničky zvané Duritky. Principem jejich výroby bylo prudké schlazení skla v oleji. Rudolfova huť používala olej jako jedinou na světě. Ve 20. až 30. letech 20. století prošla huť výraznou modernizací. Přípravovaný rozmach hromadné výroby lisovaného skla na automatických strojích s dávkovačem však zastavila světová hospodářská krize.

V době zahájení světové války bylo Františkovi 45 let. Původní částečná mobilizace osmi sborů z 26. července 1914 byla o pět dní později proměněna na mobilizaci všeobecnou, týkající se ročníků 1877 až 1892. Během srpna 1914 však byla do zbraně povolána také tzv. druhá výzva (muži ročníků 1872 až 1876) a navíc na jaře odvedení nováčci. Tak bylo počátkem září 1914 do vojska odvedeno již 22 ročníků, ovšem požadavky vojenské správy na další odvody neustávaly. Na podzim 1914 byly zavedeny mimořádné odvody (tzv. domobranecké prohlídky), jež se během války týkaly veškerého mužského obyvatelstva, celkem 36 ročníků z let 1865 až 1900. Během těchto mimořádných odvodů byl do víru světové války odveden i František.

Česká společnost byla těsně před vypuknutím světové války rusofilská, nikoli však převážně antimilitaristická. Převedení značné části českých vojenských jednotek na ruskou frontu a následné obrovské ztráty v bojích radikalizovaly jak českou společnost, tak odcházející pochodové prapory jednotlivých českých pluků. Množily se policejní a vojenské zprávy o české nespolehlivosti. Hlavní vojenské velitelství si začalo všimnout nálad v českých jednotkách a údajně panslavistické hnutí v českých plucích se stalo vítaným zdůvodněním neúspěchů na ruské frontě. Již v roce 1914 začalo vznikat v rámci Ruské armády revoluční

dobrovolné vojsko tvořené dobrovolníky z řad Čechu a Slováků žijících na území tehdejší Rusi. Základ tvořila tzv. Česká družina. Družina měla sloužit také jako vzor ostatním slovanským menšinám v Rusku, aby se připojily k ruské armádě. Její vznik byl v podstatě bez problémů. Situace se zhoršila až později, kdy mělo dojít k jejímu rozšiřování z válečných zajatců. Ruští velitelé se vzpírali podle hesla: kdo zradí přísahu jednou, může zradit i podruhé. Situace se změnila až po bitvě u Zborova, kde se Československá jednotka v řadách ruské carské armády vyznamenala svým chrabřím bojem. Československé legie na Rusi čítaly díky náboru v řadách zajatců záhy 360 tisíc mužů a staly se významnou vojenskou silou na Rusi. Po uzavření německo-sovětského míru v březnu 1918 a Čeljabinském incidentu, při kterém se bolševici pokusili odzbrojit a zlikvidovat Čsl. legie, vstupují Čsl. legie v Rusku do samostatného otevřeného boje proti bolševikům. V jednu chvíli Čsl. legie ovládají větší území, než je celá Evropa. Cca 10 tisíc mužů se přidalo na stranu bolševiků a bojovalo v řadách Rudé armády. Postupně se Čsl. legie stahovaly do Vladivostoku, odkud odplouvaly do Evropy.

Už asi dnes ne zjistíme, jak to bylo s Františkem Štroblem. Podle rodinného vyprávění za ním jela Karolína až do Vladivostoku. V seznamech Čsl. legií jej však nenalzáme a je také nepravděpodobné, že by se Karolíně podařilo dostat skrz frontu mezi legiemi a bolševiky. Po válce vstoupil František do KSČ, což by mohlo vypovídat i o tom, že bojoval v řadách Rudé armády. V takovém případě by ale pravděpodobně nešel vůbec do Vladivostoku. Vojenská karta Františka byla skartována. Pravdu se tedy již asi nedozvíme...

Po návratu z války se František vrátil do práce v Rudolfově huti v Dubí. Zde také 21.6.1925 tragicky zahynul ve svých 57 letech na následky pracovního úrazu. Karolína jej přežila o celých 40 let a zemřela 9.1.1966 ve věku 86 let.

Z potomků Františka Štrobla známe tyto:

- **Františka** *29.12.1892 Nový Hrozenkov 228, 21.2.1914 se provdala v Teplicích za Josefa Lásku z Tuháně u Stružince, se kterým měla dceru Ludmilu
- **Jindřich František** *22.5.1895 Nový Hrozenkov 228, zemřel během několika dní 4.6.1895 na katar
- **Emilie** *5.5.1896 Nový Hrozenkov 228, 9.8.1919 si vzala v Teplicích za muže Eduarda Františka Ježka z Teplic a měli spolu dcery Annu a Marii
- **Marie** *29.12.1900 Nový Hrozenkov 228, zemřela jako osmiměsíční 5.8.1901 v Novém Hrozenkově na bronchitis
- **Ludmila** *2.8.1902 Nový Hrozenkov 228, se provdala 7.11.1920 za Rudolfa Nového, skláře z Plzně. Žili pak spolu v Novém Mstišově, kde měli 3 děti. 27.1.1945 Rudolf Nový zemřel a Ludmila se provdala znovu za Vojtěcha Šišku. Zemřela 11.1.1963 v Teplicích v nemocnici na nádor ve žlučníku.
- **Valerie** *1904, zemřela tragicky v 16 letech v roce 1920. Při práci v brusírně se jí zapletly vlasy do stroje a ten jí skalpoval. Následkům zranění podlehl.
- **Anastázie** *15.7.1906, provdala se za Bedřicha Prellera, se kterým měla dcery Drahúši a Ludmilu a syna Ladislava. v roce 1938 se po zabrání sudet odstěhovali do Sázavy.
- **Rudolfína** *23.9.1908 Dubrovník, provdala se za horníka Josefa Hanzlíčka, se kterým měla tři děti – Josefa, Soňu a Karla. Syn Karla Karel (*1961) žije v Dubí a pracoval téměř 20 let ve sklárně Inwald (dnešní sklárna OI Czech).
- **Alois** *23.3.1911 Daruvar, od 14 let pracoval ve sklárně Inwald v Dubí, později jako platový referent. Oženil se s Antonii Bechyňskou s níž měl 5 dětí. Zemřel 19.4.1970.
- **Josef** *29.10.1914 Dubí. Od 10.10.1928, tj. necelých 14 let pracoval ve sklárnách Inwald v Poděbradech, kde se vyučil sklářem. Po obsazení Čech Němci v roce 1939 musel jít za války pracovat do Německa, kde v jedné ze skláren vyráběl neprůstřelná

Ludmila Štrobllová (*1902) - 1918

Anastázie Štrobllová (*1906) - 1941

skla do letadel. 6.12.1943 se oženil ve Vojnově Městci s Adinou (Adolfinou) Plachou pocházející z Radostína, okr.Žďár nad Sázavou). Spolu měli dvě děti. Ještě před svatbou se jim 5.4.1943 v Radostíně narodil syn Josef a po válce pak 10.3.1951 v Kolíně dcera Jana. V roce 1952 opustil Josef ze zdravotních důvodů sklárnu Poděbrady, kde pracoval naposledy ve funkci výstupní kontroly skla a přešel do právě založeného strojírenského

podniku Mepol Libice nad Cidlinou. Zde pracoval jako skladník. Zemřel 30.7.1980 v Poděbradech. Jeho manželka Adina jej přežila skoro o 32 let. Zemřela 10.5.2012 v DD Luxor v Poděbradech.

svatba Aloise Štrobla s Antonii Bechyňskou, vlevo bratr Josef Štrobl

Použité prameny

- Ø Ing. Antonín Kopp - Staré skelmistrovské rody - K O P P O V Ě
- Ø František Pleva – Toulky Vrchovinou
- Ø Jiří Adler – Posázavské skelmistrovské rody, Listy genealogické a heraldické společnosti v Praze, říjen 1975
- Ø Jarmila Brožová - Die Glashütten im Gebiet des Böhmisch-Mährischen Hochlands Deutsche Zusammenfassung, S. 61.
- Ø Bc.Žaneta Málková – Odbojová činnost v okrese Semily v letech 1939-1945.
- Ø Matriky FÚ Nový Rychnov (Čejkov), Svratka (Herálec), Lipnice, Sebranice (Lubná), Veselá (Ostrovec), Kozmice (Ostředek), Proseč (Marienwald), Načeradec (Slavětín), Smrčná, Čestín (Stará huť u Nespěřic), Zruč (Těchobuz).
- Ø Jan Kapusta - Sklářství na Horácku, Městské muzeum Polička
- Ø <http://www.pressglas-korrespondenz.de>
- Ø Oberösterreichische Heimatblätter, Jänner – Juni 1967
- Ø Vyprávění Josefa Štrobla z Býchor

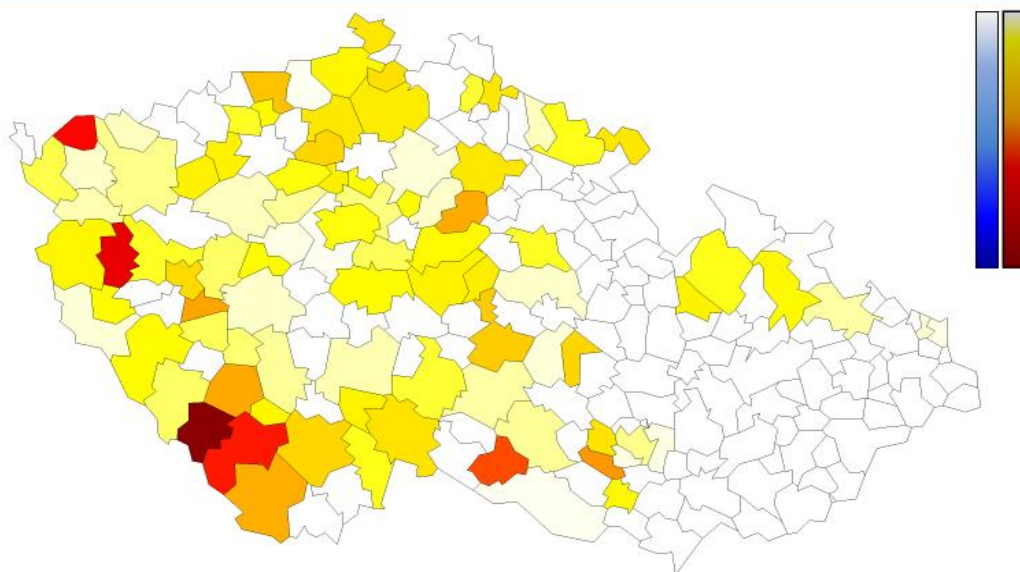
Starý sklářský rod Štrobl

Štrobl Štroblová (729)		
Obec s RP	Počet	Každý X-ty
Praha	85	15902
Plzeň	37	6930
České	34	6501
Budějovice		
Teplice	34	5245
Prachatice	25	2728
Vimperk	23	1558
Strakonice	23	3988
Český Krumlov	20	4248
Havlíčkův Brod	18	5841
Moravské	16	3042
Budějovice		
Poděbrady	15	4059
Česká Lípa	15	9618
Stříbro	15	2306
Brno	14	33622
Litoměřice	14	8706
Ivančice	13	3746
Jindřichův	12	8047
Hradec		
Děčín	12	12217
Kolín	11	13207
Kraslice	11	2607
Jičín	11	8691
Pardubice	11	17457
Roudnice nad	10	6546
Labem		
Kutná Hora	9	11102
Most	8	17938

[více ...](#)

Příjmení: 'Štrobl Štroblová', počet výskytů 729 v celé ČR

Hustota: 1 'Štrobl Štroblová' na 14678 obyvatel ČR

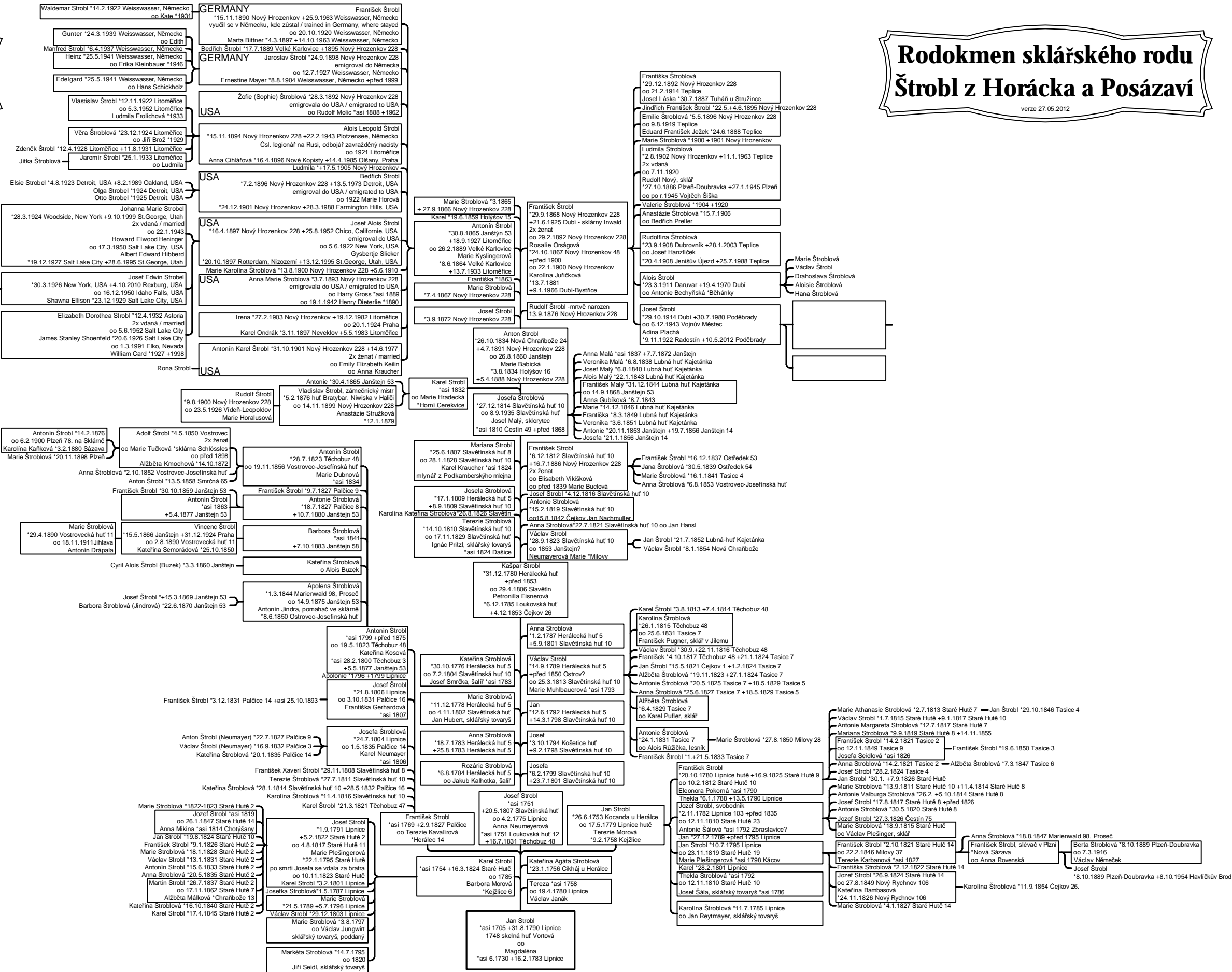
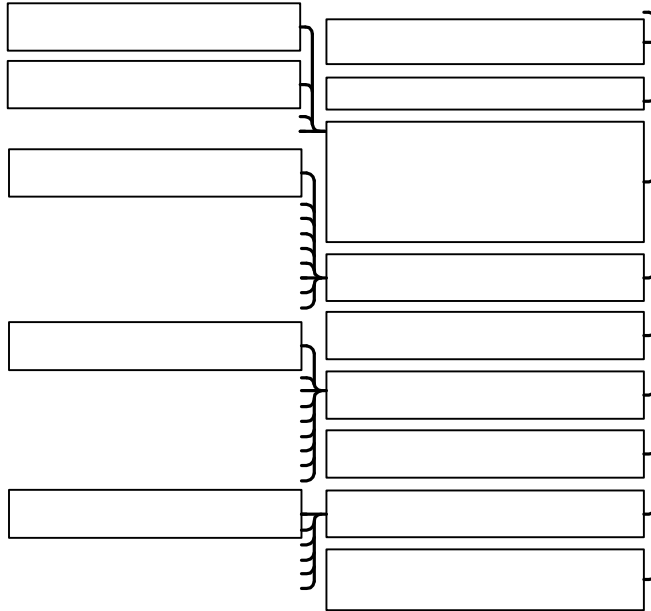
© KdeJsme.cz

Pedigree of glassblower family Strobl from Horácko and Sázava basin

version 27.05.2012

Rodokmen sklářského rodu Štrobl z Horácka a Posázaví

verze 27.05.2012

Migrace rodu Štrobl

